

Бувад поянда Истиқлоли тоҷик!

№ 36 (12364)
8 сентябри
соли 2022

Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор,
Шавад тира аз беҳирад рӯзгор.

ҲАҶТАНОМА АЗ 20-УМИ ИЮЛИ СОЛИ 1932 НАШР МЕШАВАД

ОМУЗГОР

НАШРИЯИ ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН www.omuzgor-gazeta.tj

► КАЛОМИ ПЕШВО

Ояндасозони Ватан бояд донишманду бомаърифат бошанд

Суханронии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Рӯзи дониш ва ифтихори бинои асосии Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино
01.09.2022

Ҳамватанони азиз!

Муҳтарам омӯзгорон, дониш-
ҷӯён ва хонандагон!

Ҳозирини гиромӣ!

Ҳамаи шуморо бо фарора-
сии соли нави таҳсил ва Рӯзи
дониш, ки бо дарси сулҳу оғоз
мегардад, ҳамчунин, ба муно-
сибати ифтихори бинои асосии
Донишгоҳи давлатии тиббии
Тоҷикистон ба номи Абуалӣ
ибни Сино самимона табрик
мегӯям.

Дар Тоҷикистони соҳибис-
тиқлоли мо ин рӯз ҳамчун санаи
гиромидошти илму дониш ва
маърифату маънавият таҷлил
мегардад, ки гувоҳи равшан-
ни таваҷҷуҳи доимӣ ва хоссаи
Ҳукумати мамлакат ба соҳаи
илму маориф мебошад.

Мо ба хотири рушди илму
маориф тамоми захираву
имкониятҳоро равона кардаем
ва ин корро минбаъд низ бома-
ром идома медиҳем.

Зеро ояндаи миллат ва
фардои давлат ба наслҳои
ватандӯсту ватанпараст, бо-
нангу номус, дорои хисси ба-
ланди миллӣ, соҳибмаърифату
донишманд, забондон, дорои
ҷаҳонбинии васеъ, меъморону

муҳандисон, ихтироъкорону
навоварон, дигар ихтисосҳои
замонавӣ ва касбу ҳунароҳои му-
осир вобастагии мустақим до-
рад.

Меҳроҳам таъкид намоям, ки
бо дарси сулҳу оғоз гардидани
соли нави хониш барои мо –
мардуми Тоҷикистон сабаб ва
аҳамияти махсус дорад.

Сокинони кишвари мо ҳанӯз
дар оғози солҳои навадуми
асри гузашта дахшати ҷанги
таҳмили шаҳрвандиро аз сар
гузарониданд ва сабақҳои тал-
хи он ғоҷаи миллиро ҳаргиз
фаромӯш намекунам.

Маҳз ба ҳамин хотир, мар-
думи шарифи Тоҷикистон ба
кадри сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ
ва ваҳдати миллӣ мерасанд, ин
неъмат бо қимати гарон ва
заҳмати зиёд бадастомадаро
хифз мекунанд ва ба фарҳанги
сулҳу ҳамчун маромномаи ҳаёти
ичтимоӣ ва маънавии худ арҷ
мегузоранд.

Ҳамватанони азизи мо хуб
медонанд, ки оқибати ҷанг
танҳо дахшату харобӣ, нахсу
қашшоқӣ, ҳалокати одамони
беғуноҳ, фирори сокинон аз Ва-
тан ва ҷойи зисти худ ва дигар

мушкилоту маҳрумиятҳо мебо-
шад.

Баръакс, танҳо сулҳу оромӣ
ва суботи сиёсӣ омилҳои асоси-
тарини амалӣ гардидани нияту
орзуҳои ҳар як фард, татбиқи
нақшаҳои созанда барои фар-
дои ободии кишвар ва зиндагии
шоираву арзандаи мардум ба
хисоб меравад.

Чунонки ҳамватанони азизи
мо мушоҳида мекунанд, имрӯз
вазъи ҷаҳон ба дараҷае ҳассосу
мураккаб ва пешгӯинашаванда
гардидааст, ки истиқлолу озодӣ,
тамомияти арзӣ ва ҳатто ҳастии
таърихӣ баъзе кишварҳо ва
халқу миллатҳоро таҳти ҳатари
ҷиддӣ қарор додааст.

Дар чунин шароити ниҳоят
печидаву бухронӣ ва дар замо-
не, ки раванди аз нав тақсим
кардани ҷаҳон ва захираҳои
табиӣ сайёра, ярқонкӯшавии
бошитоҳ ва марҳалаи дубо-
раи «ҷанги сард» торафт шид-
дат мегирад, мо вазифадо-
рем, ки барои хифзу таҳкими
сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ
ва ваҳдати миллӣ беш аз ҳар
вақти дигар саъю талош на-
моем.

(Давомиш дар саҳ. 2)

Истиқлоли давлатӣ бузургтарин ва
муқаддасарин неъмат, нишонаи олии
хувияти миллӣ, ифтихор ва номуси ватандорӣ,
рамзи ҳастии миллати бостонӣ ва соҳибхитиёру
соҳибдавлати тоҷик ва асоси хушбахтиву
сарбаландии сокинони Тоҷикистон мебошад.

Муқаддасу бегазанд ва пойдору устувор
нигоҳ доштани истиқлол ҳамчун неъмат
бебаҳои таърих вазифаи ҷонии ҳар як шаҳрванди
худшиносу худогоҳ ва бонангу номуси Тоҷикистон
аст ва аз ҳар яки мо саъю талош, нангу номус
ва хушёриву зиракии сиёсиро талаб мекунад.

Истиқлол барои эҳёи забони тоҷикӣ ва
фарҳанги миллӣ заминаи устувор гузошт.
Забони ширину шево ва шоиронаву зебои
тоҷикӣ, ки моро ба ҷаҳониён ҳамчун миллати
куҳанбунёд ва қавми ориёӣ муаррифӣ кардааст,
ба ҳайси забони давлатӣ эътироф шуд.

Ба хотири ҳифзи ин неъмат бебаҳои
таърихӣ, яъне истиқлол, ки шартҳои ҳастиву
бақои миллат ва кафили фардои дурахшони он
мебошад, ҳамчунин, барои таҳкими дастовардҳои
он, аз ҷумла, сулҳу субот, ваҳдати миллӣ ва боз
ҳам беҳтар намудани сатҳу сифати зиндагии халқи
азизамон ҳар яки мо вазифадорем, ки минбаъд
низ тамоми донишу таҷриба ва саъю кӯшиши
худро ба ин роҳи пуршараф сафарбар созем
ва бо заҳмати содиқонаи худ Ватанамонро боз
ҳам ободу зебо ва давлати соҳибхитиёрамонро
пешрафтаву муқтадир гардонем.

Эмомалӣ РАҲМОН

@►► Почтаи электронии «Омӯзгор»: p.omuzgor@maorif.tj

Телефони боварӣ: 227-76-86

(Давомаи дар сах.3)

КАЛОМИ ПЕШВО

(Аввалин дар саҳ.2)

Соли 2021, инчунин, би-
нои кафедраҳои соҳаи ки-
миё ва кафедраҳои факултаи
фарматсевтӣ азнавсозӣ ва бо
таҷҳизоти зарурӣ таъмин гар-
дида, ба Маркази фарматсевтӣ
ва истеҳсоли маводи доруворӣ
табдил дода шуд.

Ҳадафи мо аз фароҳам овар-
дани шароити мусоиди таълим
аз он ибораат аст, ки донишгоҳ
тавонад дар самти тайёр кар-
дани кадрҳои баландихтисоси
соҳаи тандурустӣ ва боз ҳам
беҳтар ба роҳ мондани хизма-
трасонии тиббӣ ба аҳолии киш-
вар саҳми бештар гузорад.

Бинобар ин, вазоратҳои мао-
риф ва илм, тандурустӣ ва хифзи
ичтимоии аҳоли ва роҳбарияти
донишгоҳро зарур аст, ки бо ис-
тифода аз шароити имкониятҳои
муҳайёгардида ба тарбияи
кадрҳои эътибори аввалиндараҷа
дода, ҷиҳати баланд бардош-
тани сатҳи сифати таълим,
тақвияти заминаи моддиву тех-
никии кафедраҳои назариявӣ ва
тахассусӣ, махсусан, омода кар-
дани иммунологҳо, генетикҳо,
вирусологҳо, микробиологҳо,
эпидемиологҳо ва ихтисосҳои
барои соҳаи саноати дорусозӣ
зарурӣ тадбирҳои иловагӣ анде-
шанд.

Ҳоло тибқи стандарти
давлатӣ барномаҳои таъли-
мии тиббӣ профилактикӣ ва
озмоишгоҳӣ таҷдиди назар гар-
дида, барои омода намудани му-
тахассисон чораҳои мушаххас
амалӣ шуда истодаанд.

Дар баробари ин, зарурат
пеш омадааст, ки ҷиҳати вусъат
бахшидани корҳо дар ин сам-
ти муҳими соҳаи тандурустӣ
ва дар сатҳи баланд гузарони-
дани таҳлилҳои вирусологӣ,
генетикӣ, иммунологӣ ва
микробиологӣ дар назди
Донишгоҳи давлатии тиббии
Тоҷикистон ба номи Абуалӣ
ибни Сино Пажуҳишгоҳи тиббӣ
бунёдӣ таъсис дода шавад.

Таъсиси пажуҳишгоҳи на танҳо
ба рушди илмҳои бунёдӣ, балки
бо истифодаи технологияҳои
мусири тиббӣ фароҳам овар-
дани шароит барои хизматрасо-
нии босифати озмоишгоҳӣ ва
омода кардани мутахассисони
ин соҳа мусоидат менамояд.

Ҷойгир кардани пажуҳи-
шгоҳи мазкур дар бинои
собиқаи донишгоҳ, ки ҳоло
озмоишгоҳи хучайраҳои
бунёдӣ, панҷ кафедраи тиббии
назариявӣ ва озмоишгоҳи мар-
казии таҷрибавӣ дар он қарор
доранд, мувофиқи мақсад мебо-
шад.

Тахсилоти баъдидипломӣ зи-
наи муҳими тайёр намудани
табибон мебошад ва маҳз дар
ҳамин зинаи тахсилот хатмкар-
дагони донишгоҳ соҳиби ихти-
соси муайяни тиббӣ мегарданд.
Танҳо соли гузашта шумораи
онҳое, ки ба бозомӯзӣ фаро ги-
рифта шудаанд, қариб 12 ҳазор
нафарро ташкил дода, нисбат
ба соли 2019-ум 22 фоиз афзоиш
ёфтааст.

Инчунин, ҳамасола садҳо на-
фар ҷавонон барои таҳсил ба
муассисаҳои таълимиву илмӣ
хориҷи кишвар фиристода ме-
шаванд.

Илова бар ин, дар доираи
ҳамкории Донишгоҳи тиббӣ
бо муассисаҳои таълимии

Ояндасозони Ватан бояд донишманду бомаърифат бошанд

давлатҳои дигар шумораи зиё-
ди омӯзгорону донишҷӯён ҳар
сол ба донишгоҳҳои бонуфузи
хориҷи кишвар барои тақмили
ихтисос ва бозомӯзӣ касбӣ фи-
ристода мешаванд.

Ҷиҳати тақвият бахшидани
корҳо дар самти омода кардани

ҳазору 413 нафар мутахассис
тайёр карда шудааст.

Танҳо соли ҷорӣ муассисаҳои
таҳсилоти олий ва миёнаи касбии
тиббиро 16 ҳазору 640 нафар
ҷавонон хатм кардаанд.

Бо дарназардошти норасоии
табибон дар муассисаҳои тиб-

аҳолинишин аз таъмири асосӣ
бароварда шуда, бо таҷҳизоти
мусири тиббӣ, нақлиёти
санитарӣ, дигар лавозимоти
тиббӣ таъмин гардидаанд ва
ҳоло сатҳи сифати таъхису та-
бобат нисбат ба солҳои пеш
беҳтар шуда истодааст.

дани он ва бо ҳамин роҳ баланд
бардоштани сатҳи таълим, таъ-
мин намудани рушди илми тиб
ва пайванди илму истеҳсолот
чораҷӯӣ намоянд.

Ҳозирини ғиромӣ!

Яке аз масъалаҳои
муҳимтарини соҳаи тандурустӣ
таъминот бо доруворӣ ва
бо истифода аз захираву
имкониятҳои дохилӣ ба роҳ
мондани истеҳсоли дору ва
молҳои тиббии ватанӣ ба шу-
мор меравад.

Зеро то солҳои наздик 90
фоизи маводи фарматсевтӣ аз
хориҷи кишвар ворид мегардид.

Тибқи маълумоти оморӣ,
соли 2021 ба кишвар ба маблағи
умумии 1 миллиард сомонӣ
доруворӣ ва молҳои тиббӣ
ворид карда шудааст, ки ин
нишондиҳанда нисбат ба соли
2019-ум 500 миллион сомонӣ
зиёд мебошад.

Бо дарназардошти вазъи зикр-
шуда, мо баланд бардоштани
иқтидори истеҳсоли маводи до-
рувории ватаниро аз ҷумлаи
вазифаҳои муҳимтарин эълон
кардем.

Аз ҷониби Ҳукумати мамла-
кат 28-уми октябри соли 2020
«Барномаи давлатии рушди са-
ноати дорусозӣ дар Ҷумҳурии
Тоҷикистон барои солҳои 2021
– 2025» қабул карда шуд, ки
мақсади асосии он таъмин на-
мудани рушди устувори саноати
дорусозӣ ва дар доираи ҳадафи
ҷорими стратегияи миллий, яъне
саноатикунони босуръати
мамлакат бо ҷалби сармояи до-
хиливу хориҷӣ бунёд кардани
корхонаҳои нави истеҳсоли ва
ташкили ҷойҳои корӣ мебошад.

Ғайр аз ин, бо мақсади
пешниҳоди имтиёзҳо ба
истеҳсолкунандагони маво-
ди доруворӣ лоиҳаи қарори
Ҳукумати мамлакат дар бораи
номгӯии маводи дорувории
истеҳсоли ватанӣ, ки истеҳсол
ва фурӯши онҳо аз андоз аз ар-
зиши иловашуда озод мебошад,
тахия гардидааст ва рӯзҳои на-
здик қабул карда мешавад.

Имрӯз дар кишвар дар 53
корхона истеҳсоли зиёда аз 308
номгӯӣ маводи доруворӣ ва
молҳои тиббӣ ба роҳ монда шу-
дааст.

Дар се соли охир (2019 – 2021)
ба маблағи 152 миллион сомонӣ
маводи аз растаниҳои шифо-
бахш истеҳсолшуда ва доруво-
рии истеҳсоли ватанӣ ба хориҷи
кишвар содирот шудааст.

Танҳо дар шаш моҳи аввали
соли ҷорӣ аз ҷониби ширкатҳои
фарматсевтии кишвар зиёда аз
700 тонна гиёҳҳои шифобахш
коркард гардида, ба маблағи
умумии 76 миллион сомонӣ маво-
ди доруворӣ содирот шудааст, ки
дар муқоиса бо соли гузашта 62
миллион сомонӣ зиёд мебошад.

Вале ин нишондиҳандаҳо
ҳоло ҳам қонеъкунанда нестанд.
Зеро кишвари мо бо
захираҳои фаровони гиёҳҳои
шифобахшӣ худ имконияти ба-
маротиб зиёд намудани соди-

(Давомаш дар саҳ.4)

кадрҳо ду сол пеш «Барномаи
тайёр намудани кадрҳои тиббӣ
барои давраи то соли 2030»
қабул карда шуд, ки татбиқи
он бевосита ба рушди соҳаи
тандурустӣ ва беҳтар намудани
сифати хизматрасонии тиббӣ
мусоидат мекунад.

Тибқи супориши Роҳбари
давлат хангоми мулоқот бо
кормандони соҳаи тандурустӣ,
ки 18-уми августи соли 2020
баргузор гардида буд, бо
мақсади беҳтар намудани сифа-
ти тарбияи мутахассисони
тиббӣ ба «Консепсияи ислоҳоти
таҳсилоти тиббӣ фарматсевтӣ
дар Ҷумҳурии Тоҷикистон»
тағйиру иловаҳои зарурӣ ворид
карда шуданд.

Бояд гуфт, ки мутахассисони
дорой маълумоти олии тиббӣ
ғайр аз Донишгоҳи давлатии
тиббии Тоҷикистон ба номи
Абуалӣ ибни Сино, инчунин,
дар Донишгоҳи давлатии тиб-
бии Хатлон, факултаҳои тиб-
бию фарматсевтии Донишгоҳи
миллии Тоҷикистон ва До-
нишқадаи тиббию иҷтимоии
Тоҷикистон омода карда меша-
ванд, ки соли ҷорӣ онҳоро 2023
нафар хатм кардаанд.

Дар давоми 31 сол дар
муассисаҳои тахсилоти олии
тиббии дохили кишвар 31
ҳазору 614 нафар мутахассиси
соҳаи тиб тайёр карда шудааст.

Дар ин давра муассисаҳои
тахсилоти миёнаи касбии тиб-
биро 172 ҳазору 800 нафар
ҷавонон ба итмом расонидаанд.

Яъне дар давраи
сохибистиклолӣ дар
муассисаҳои тахсилоти олий
ва миёнаи тиббии кишвар 204

бии шахру ноҳияҳои вилояти
Хатлон соли 2016 Донишгоҳи
давлатии тиббии Хатлон таъ-
сис дода шуда, имсол 336 нафар
хатмкунандагони нахустини он
сохиби маълумоти олии тиббӣ
гардиданд.

Имрӯз тарбияи мутахассисо-
ни миёнаи тиббӣ дар 34 коллеҷ
ба роҳ монда шудааст, ки аз он
18 коллеҷ ғайридавлатӣ мебо-
шад.

Ҳоло дар коллеҷҳои тиббӣ
60 ҳазору 327 нафар донишҷӯён
таҳсил доранд ва соли ҷорӣ ин
муассисаҳоро 14 ҳазору 615 на-
фар хатм кардаанд.

Ин раванд имкон медихад,
ки дар ояндаи наздиктарин
муассисаҳои тандурустии киш-
вар бо кормандони миёнаи тиб
пурра таъмин карда шаванд.
Дар баробари ин, бояд
гуфт, ки сифати омода кардани
кадрҳо дар коллеҷҳои тиббӣ,
пеш аз ҳама, аз рӯйи фанҳои
тахассусии тиббӣ беҳбудии
ҷиддиро талаб менамояд.

Ҳозирини мухтарам!

Ҳукумати мамлакат ҷиҳати
таъмин намудани рушди бо-
мароми соҳаи тандурустӣ
маблағгузориро давра ба давра
зиёд карда истодааст.

Масалан, агар соли 2019
бучети соҳа 1 миллиарду 740
миллион сомониро ташкил дода
бошад, ин нишондиҳанда соли
2022 ба 2 миллиарду 882 мил-
лион сомонӣ расонида шуд, ки
нисбат ба соли 2019-ум 66 фоиз
зиёд мебошад.

Дар натиҷа то имрӯз, илова
ба садҳо иншооти навбунёд, ак-
сари муассисаҳои тиббии киш-
вар то дурдасттарин маҳалҳои

Дар замони сохибистиклолӣ
дар қаламрави мамлакат 2723
муассисаи тандурустӣ сохта, ба
истифода супорида шудааст ва
имрӯз дар кишвар 5116 муасси-
саи тиббӣ фаъолият дорад.

Танҳо дар се соли омодагӣ ба
ҷашни 30 – солагии Истиклоли
давлатӣ 1858 муассисаи
тандурустӣ ва дар шаш моҳи
соли 2022-юм 61 муассиса бунёд
гардидааст.

Тибқи нақшаи корҳои созан-
дагиву ободкорӣ ба ифтихори
35 – солагии истиклоли давлатӣ
дар кишвар бунёди боз садҳо
иншооти соҳаи тандурустӣ ба
нақша гирифта шудааст.

Ҳоло дар мамлакат шумораи
табибони дорой маълумоти олий
20 ҳазору 800 нафар ва корман-
дони миёнаи тиббӣ зиёда аз 60
ҳазор нафарро ташкил медихад,
ки нисбат ба панҷ соли пеш,
яъне соли 2017-ум мутаносибан
беш аз 11 ва 16,5 фоиз зиёд ме-
бошад.

Бо қарори Ҳукумати мам-
лакат «Барномаи рушди
Донишгоҳи давлатии тиббии
Тоҷикистон ба номи Абуалӣ
ибни Сино барои давраи солҳои
2006 – 2015» қабул ва асосан
амалӣ гардид.

Вале бо сабабҳои гуногун яке
аз вазифаҳои асосии барномаи
зикршуда – таъсис додани кли-
никаи донишгоҳӣ иҷро нагар-
дид.

Аз ин лиҳоз, ба роҳбарони
Вазорати тандурустӣ ва хифзи
ичтимоии аҳоли ва донишгоҳ
супориш дода мешавад, ки
доир ба ташкили клиникаи му-
осири донишгоҳӣ, бо шароити
таҷҳизоти зарурӣ таъмин наму-

► КАЛОМИ ПЕШВО

(Аввалин дар саҳ.3)

роти маводи аз лиҳози экологӣ тоза ва табииро дорад.

Яъне ин сарвати бузургро табиат ба мо додааст ва мо вазифадорем, ки аз он оқилона ва самаранок истифода барем.

Дар навбати аввал, мо метавонем, ки бо истифода аз гиёҳу обҳои шиғобахши кишвар саёҳати табобатиро рушд диҳем. Дар самти истифодаи захираҳои табиати кишвар ва имкониятҳои соҳаи тандурустии мамлакат корро тавре бояд ташкил кард, ки ба хорича барои табобат рафтани шаҳрвандони мо тадриҷан аз байн бурда шавад ва баръакс, бо мақсади саёҳати табобатӣ ва дигар намудҳои табобат ба Тоҷикистон омадани хоричиро афзоиш ёбад.

Академияи миллии илмҳои Тоҷикистонро зарур аст, ки корро доир ба муайян намудани захираҳои растаниҳои шиғобахши кишвар вусъат бахшад.

Инчунин, ҷиҳати дар сохтори академия таъсис додани Институти омӯзиши гиёҳҳои шиғобахш чораҷӯӣ намояд.

Муайян намудани захираи растаниҳои шиғобахш барои ҷалби сармояи хоричӣ ва афзоиш додани ҳаҷми истеҳсоли дорувории ватанӣ низ муҳим мебошад.

Ҳозирини арчманд!

Хотиррасон менамоям, ки бехтар гардонидани сифати хизматрасонии тиббӣ яке аз самтҳои асосии Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 ба ҳисоб меравад.

Тайи солҳои 2020 – 2021 ва шаш моҳи соли ҷорӣ ҷиҳати бо таҷҳизоти тиббии муосир таъмин намудани муассисаҳои табобативу профилактикӣ ва ба ин васила баланд бардоштани сатҳи сифати хизматрасонии тиббӣ ба маблағи умумии 775 миллион сомонӣ дастгоҳу таҷҳизоти тиббӣ харидорӣ карда шудааст.

Дар натиҷаи истифодаи самаранокӣ дастгоҳу таҷҳизоти замонавӣ ва баланд бардоштани сифати хизматрасонии тиббӣ ҳоло нишондиҳандаҳои солимии аҳоли хеле бехтар гардидааст.

Масалан, соли 2021 нишондиҳандаи бемориҳои диабетӣ қанд бори аввал дар муқоиса бо соли 2019-ум 3,4 баробар ва наъъамандӣ 2,5 баробар камтар ба қайд гирифта шудааст.

Вобаста ба ин, таъкид менамоям, ки барои истифодаи самаранок ва дар ҳолати хуби техникӣ нигоҳ доштани таҷҳизоти бо маблағҳои зиёд воридгардида тайёр кардани муҳандисони техникаи тиббӣ ё электроникаи тиббӣ аз ҷумлаи масъалаҳои муҳим мебошад.

Аз ин лиҳоз, вазоратҳои тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, маориф ва илм, рушди иқтисод ва савдо вазифадор карда мешаванд, ки дар хусуси дар заминаи Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ё Донишгоҳи миллии Тоҷикистон тайёр намудани чунин мутахассисон чораҳои зарурӣ андешанд.

Яке аз мушкилоти асосие, ки мо аз рӯзҳои аввали паҳн гарди-

Ояндасозони Ватан бояд донишманду бомаърифат бошанд

дани бемории КОВИД – 19 рӯ ба рӯ гардидем, нарасидани табии бони вирусолог ва нокифоя будани озмоишгоҳҳои мучахҳази вирусологӣ дар кишвар буд.

Дар ин давра мо таҷҳизоти зиёд харидорӣ намудем ва ҳоло дар Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон бинои озмоишгоҳи бехатарии биологӣ, кимёвӣ ва вирусологии мучахҳаз бо таҷҳизоти муосир сохта шуда-

ҳолатҳои фавқулода, пешбурди тарзи ҳаёти солим ва бехосии саломатии аҳоли низ нақши назаррас дорад.

Ҳоло барои ҳалли масъалаҳои соҳаи тандурустӣ, таъмин намудани рушди он ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии кишвар 7 лоиҳаи давлатии сармоягузорӣ амалӣ шуда истодааст.

Дар доираи ин лоиҳаҳо то соли 2025 азхудкунии маблағи

ки то имрӯз аз он 160 воҳиди корӣ ҳолӣ мебошад.

Дар мамлакат табии бони кӯдакони дар факултаҳои педиатрии ду донишгоҳи давлатии тиббӣ тайёр карда мешаванд, ки ҳоло дар онҳо 1536 нафар донишҷӯён таҳсил доранд.

Соли ҷорӣ факултаҳои номбаршударо 226 нафар донишҷӯён хатм кардаанд.

рат, роҳбарону мутахассисон ва кормандони муассисаҳои тандурустӣ мебошад.

Таъкид менамоям, ки рисолат ва вазифаи мову шумо дар ин раванд содиқона хизмат кардан ба мардуми Тоҷикистон аст ва шумо бояд ин вазифаро бо камоли масъулият ва дар сатҳи баланд иҷро намоед.

Зеро тавре ки борҳо гуфтаам, ба давлат миллати солим зарур аст ва ҳамаи мо бояд, пеш аз ҳама, ғамхори инсон, яъне мардуми кишварамон бошем.

Ҳар як табиб ё корманди соҳаи тандурустӣ барои шиғо бахшидани беморон бояд на танҳо донишу таҷриба ва маънавият баланди касбӣ, инчунин, меҳрубониву муоширати хуб ва ҳисси инсондӯстиву ғамхорӣ нишбат ба онҳоро дошта бошад.

Шумо – устодону омӯзгорони муҳтарам, дар баробари ба шогирдон омӯзонидани илми табобати инсон, ба онҳо маданияти баланди муошират ва ҳислатҳои хуби инсониро таълим диҳед ва фаромӯш накунед, ки мо – тоҷикон, миллати соҳибмаърифат ва тамаддунсоз ҳастем.

Шумо, ҳамчунин, вазифадор ҳастед, ки ба мардум аҳамияти тарзи ҳаёти солим, риояи қоидаҳои гигиенаи шахсӣ, тозау озода нигоҳ доштани хонаву кошоно ва маҳалли зистро ҳамеша ташвиқ кунед ва ба онҳо фаҳмонед, ки сабаби пайдоиш ва пахншавии ҳар гуна бемориҳои сироятӣ риоя накардани тозагӣ ва қоидаҳои беҳдошти шахсӣ муҳим аст.

Бо эътимоди комил изҳор медорам, ки тамоми кормандони соҳаи тандурустӣ – роҳбарону масъулону мутахассисон, устодону омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти касбии тиббӣ ва табии бонӣ ҳамшираҳои шафқат вазифаи касбӣ ва рисолати инсонии худро дар назди халқи Тоҷикистон минбаъд низ бо заҳмати софдилона ва садоқат ба касби худ иҷро менамоянд.

Дар охир тамоми устодону омӯзгорон, хонандагон донишҷӯён ва ҳамаи кормандони соҳаҳои маорифу тандурустиро бори дигар ба ифтихори Рӯзи дониш, ба истифода додани бинои асосии Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино ва 31-солагии Истиқлоли давлатии Ватани азизамон, ки баъди як ҳафта фаро мерасад, самимона табрик меғӯям.

Ба тамоми кормандони соҳаҳои маориф ва тандурустӣ, устодону омӯзгорон барори қор, ба донишҷӯёну хонандагони мамлакат хониши хубу аъло, одоби ахлоқӣ шоиста ва ба Тоҷикистони маҳбубамон сулҳу оромии ҳамешагӣ ва пешрафту ободии рӯзафзун орзу менамоям.

Ҳамеша саломат ва сарбаланду саодатманд бошед!

President.tj

аст, ки ифтиҳои он вақтҳои наздик дар назар аст.

Ба хотири рушди тафаккури техникӣ ва истифодаи техникаву технологияҳои муосир дар ҳамаи самтҳо, аз ҷумла, дар соҳаи тиб мо солҳои 2020 – 2040-ро «Солҳои рушди илмҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ» эълон намудем, ки ҳоло соли сеюми он ҷараён дорад.

Ҷиҳати амалӣ гардидани ин иқдом қарори дахлдори Ҳукумати мамлакат қабул гардид, вале таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки вазъи амалишавии он ханӯз қонеъкунанда нест.

Мо махсус таъкид карда будем, ки нақшаву барномаҳои таълимии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва таҳсилоти касбӣ бо бартарӣ додан ба омӯзиши фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ, риёзӣ ва зиёд намудани соатҳои дарсӣ аз ин фанҳо таҷдиди назар карда шаванд.

Зеро бе омӯзиши амиқи ин фанҳо истифода намудани технологияҳои муосир, аз ҷумла таҷҳизоти ҳозиразамони тиббӣ ғайриимкон мебошад.

Яке аз самтҳои муҳимтарини соҳаи тандурустӣ таъмин намудани фаъолияти самарабахши муассисаҳои кумаки аввалияи тиббӣ ву санитарӣ мебошад.

Пандемияи КОВИД – 19 бори дигар собит сохт, ки шабакаи чунин муассисаҳо на танҳо заминаи фарогирӣ умумӣ бо хизматрасонии тандурустӣ мебошад, балки дар ҳимоя аз

умумии беш аз ду миллиард сомонӣ пешбинӣ гардидааст.

Қобили зикр аст, ки дар раванди ислоҳоти соҳаи тандурустӣ дар самти ҳифзи саломатии модарон ва кӯдакон бо истифода аз усулҳои наватарини ташхису табобат пешравии назаррас ба даст омадаанд.

Имрӯз дар кишвар барои ҳифзи саломатии модарону кӯдакон 15 ҳазор кат фароҳам оварда шудааст.

Дар натиҷаи тадбирҳои аз ҷониби Ҳукумати мамлакат амалигардида дар самти бехтар гардонидани шароит ва сатҳи сифати зиндагии аҳоли, бунёд ва бо таҷҳизоти муосир таъмин намудани муассисаҳои тандурустӣ ва баланд бардоштани сифати хизматрасонии тиббӣ рӯзи 23-юми июли соли ҷорӣ шумораи аҳолии Тоҷикистон ба 10 миллион нафар расид.

Хотирнишон менамоям, ки ба 10 миллион нафар расидани аҳолии кишвар масъулияти кормандони соҳаи тандурустӣ, хусусан, соҳаи хизматрасонии тиббӣ ба модарону кӯдаконро боз ҳам бештар месозад.

Тибқи маълумоти оморӣ кӯдакон (аз рӯзи таваллуд то синни 18-солагӣ) 40 фоизи аҳолии Тоҷикистонро ташкил медиҳанд.

Вале барои хизматрасонии чунин шумораи зиёд дар муассисаҳои тандурустии кишвар ҳамагӣ 1238 воҳиди кории табии бонӣ кӯдакони мавҷуд аст,

Бо дарназардошти он ки ҳар сол дар кишвар ба ҳисоби миёна зиёда аз 240 ҳазор кӯдак таваллуд мешавад, зарур аст, ки дар оянда ба масъалаи тайёр намудани табии бонӣ бемориҳои кӯдакони афзалияти бештар дода шавад.

Ҳамчунин, ба Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва дигар сохтору мақомоти марбута супориш дода мешавад, ки пешниҳоду ҳулосаҳои худро доир ба таъсиси беморхонаи ҷумҳуриявӣ бемориҳои кӯдакони ва бехтар ба роҳ мондани фаъолияти Маркази илмиву клиникии педиатрия ва ҷарроҳии кӯдакони ба Ҳукумати мамлакат манзур намоянд.

Муҳтарам устодону омӯзгорон, донишҷӯёну хонандагон ва кормандони соҳаи тандурустӣ!

Ҳозирини гиромӣ!

Тавре ки аз таҳлилу баррасиҳо бармеояд, дар баробари пешравии дар соҳаи тандурустии мамлакат, ки яке аз соҳаҳои муҳимтарини иҷтимоӣ мебошад, дар самти тайёр кардани кадрҳо, бо мутахассисони сатҳи баланди касбият таъмин намудани муассисаҳои тиббӣ ва боз ҳам бехтар ба роҳ мондани хизматрасонии тиббӣ камбудиву масъалаҳои ҳалталаб вучуд доранд.

Сари вақт бартараф намудани онҳо ва баланд бардоштани сатҳи сифати хизматрасонӣ ба аҳоли, дар навбати аввал, вазифаи роҳбарияти вазо-

Дар давраи соҳибистиқлолии Тоҷикистон рушди миёнасолони иқтисодиёт дар сатҳи беш аз 7 фоиз таъмин гардид.

► БА ИФТИХОРИ ОҒОЗИ СОЛИ НАВИ ТАҲСИЛ

1 сентябр Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва Раиси Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Раиси шаҳри Душанбе, муҳтарам Рустами Эмомалӣ дар Рӯзи дониш ва Дарси сулҳ бо бардоштани парда аз рӯи лавҳаи рамзӣ бинои нави марказӣ ва таълими Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Синоро мавриди истифода қарор доданд.

Иттилоъ дода шуд, ки бинои таъ-

кимиёвӣ аст, ки он хангоми гузаронидани машғулиятҳо васеъ истифода мегардад.

Дар партави дастуру ҳидоятҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар назди муассисаи таълимӣ “Маркази омӯзиши симулясионӣ” таъсис дода шудааст.

Маркази омӯзиши симулясионӣ дар ошёнаи якуми бинои нав ҷойгир буда, бо муосиртарин дастгоҳҳои омӯзишӣ мучаххаз аст.

Дастгоҳҳои омӯзишӣ барои

мустақиман баргузор намудани вохӯри ва ҳамоишҳои тарикӣ фосилавӣ мусоид аст.

Дар ошёнаи 10-уми иншооти тозабунёди донишгоҳ осорхона мавҷуд мебошад, ки дар он ёдгориҳои таърихӣ, аксу мусаввараҳо ва дигар маводи вобаста ба таърихи Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино нигоҳ дошта мешаванд.

Китобхонаи кушоду барҳавои донишгоҳ дорои зиёда аз 690 ҳазор нусха адабиёти гуногуни илмиву

ДДТТ ба номи Абуалӣ ибни Сино соҳиби бинои нав шуд

лимии навбунёди донишгоҳ аз бинои марказии 10-ошёна бо ду бинои 4-ошёна аз канорҳои чапу рости он иборат буда, барои фаъолияти маъмурият ва таълими донишҷӯён пешбинӣ шудааст.

Бино аз 62 синфхонаи таълимии барҳаво бо ғунҷониши аз 20 то 30 ҷойи нишаст, толори компютерӣ бо 80 ҷойи нишаст, 90 хучраи корӣ, 26 нуктаи ёрирасон, 2 толори лексионӣ бо 500 ҷойи нишаст, 2 толори маҷлис бо 50 ҷойи нишаст ва 4 озмоишгоҳи таълимӣ барои омӯзиши нозукиҳои илмӣ тиб иборат мебошад.

Дар бинои маъмурӣ ва таълимии навбунёд толори калони маҷлиси бо 1 ҳазору 600 ҷойи нишаст сохта шудааст.

Толори бошукӯҳу барҳавои маҷлис 7 ҳазору 437 метри мураббаъ масоҳат дорад. Он бо санъати гачкорӣ ва нақшу ниғори миллӣ ба таври зебо ороиш ёфта, барои баргузориҳои ҷамъомаду ҷорабиниҳои илмӣ сиёсӣ, маърифатӣ ва фарҳангӣ фароғатӣ бисёр мувофиқ аст.

Масоҳати толори хониши электронӣ 291 метри мураббаъ буда, дорои 80 ҷойи нишаст мебошад, ки барои донишҷӯён ҷиҳати аз бар намудани илму дониши муосири тиббӣ мувофиқ мебошад.

Дар ошёнаҳои аз як то сеюм хучраҳои маъмурӣ, аз ҷумла, раёсати рушди кадрӣ, маркази технологияи иттилоотӣ, маркази омӯзиши симулясионӣ ва факултетҳо, ҷойгир буда, бо мизу курсӣ ва дигар шароити муосири корӣ муҳайё мебошанд.

Дар ошёнаҳои аз 4 то 9-ум 6 кафедра ҷойгир карда шудааст, ки аз синфхонаҳои кушоду барҳаво ва озмоишгоҳи замонавӣ иборатанд.

Кафедраи биохимия, ки дар ошёнаи 4-ум ҷойгир аст, дорои шароити муосири гузаронидани озмоишҳои

баланд бардоштани малакаву маҳорати табибӣ истифода мегардад, ки тарикӣ онҳо донишҷӯён бо ҳолатҳои табииву таъҷилий рӯ ба рӯ мешаванд.

Марказ аз 7 хучраи махсусгардонидашуда иборат буда, дар он вобаста ба салоҳияти асосии табибон барои расонидани кумаки таъҷилии тиббӣ, хучраҳои муоинаи бемор, реаниматсияи дилу шушҳои калонсолон, наврасон ва навзодон, хучраи ултрасадо ва хучраи расонидани кумаки аввалияи тиббӣ шароити мусоид фароҳам мебошад.

Инчунин, дар марказ автомашинаи ёрии таъҷилий насб карда шудааст, ки тарикӣ он донишҷӯён ҳолати расонидани кумаки аввалияи тиббиро меомӯзанд.

Дар баробари ин, дар ошёнаи якуми бино студияи таълимӣ таъсис дода шудааст, ки барои сабти маводҳои таълимии видеоӣ, видеолексияҳо,

дарсӣ буда, аз ин ғанҷинаи бебаҳо донишҷӯён босамар истифода мебаранд.

Дар худуди Маҷмааи таълимии шаҳраки Шифобахши донишгоҳ бинои 2-ошёнаи ошхонаи замонавӣ бо 600 ҷойи нишаст барои донишҷӯён ва омӯзгорон сохта шуд, ки масоҳати он 3 ҳазору 42 метри мураббаъро ташкил медиҳад.

Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни шиносӣ аз шароити фароҳамгардида дар бинои нави Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино таъкид намуданд, ки бо истифода аз бехтарин шароити дар ин боргоҳи бузурги таълимӣ фароҳамгардида, дар самти тарбияи кадрҳои баландихтисоси соҳаи тандурустӣ таваҷҷӯҳи махсус зоҳир карда шавад, зеро ҷомеаи имрӯза ба кадрҳои соҳибтаҳассуси ин даргоҳ ниёз дорад.

Мақтаби муосири байналмилалӣ дар ноҳияи Сино

1 сентябр Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо Раиси Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Раиси шаҳри Душанбе, муҳтарам Рустами Эмомалӣ дар ноҳияи Сино пойтахт муассисаи таълимии хусусии “Мақтаби муосири байналмилалӣ”-ро ба истифода доданд.

Муассисаи муосири таълимӣ дар доираи дастуру ҳидоятҳои Президенти мамлакат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо икдоми шахсони саховатпешаи ватанӣ бо тарҳи муосир ва ҷавобгӯ ба меъёрҳои байналмилалӣ барои 640 нафар хонанда дар як баст бунёд ёфтааст.

Қорҳои сохтмонӣ дар иншоот соли 2021 дар асоси Қарори Раиси шаҳри Душанбе оғоз гардида, бо ҷалби мутахассисону муҳандисони дохилӣ бо сатҳу сифати баланд ба анҷом расонда шудааст. Дар рафти қорҳои сохтмонӣ 250 нафар бо ҷойи кор ва маоши баланд таъмин шуданд.

Масоҳати умумии замини “Мақтаби муосири байналмилалӣ” 1,4 гектарро дар бар гирифта, майдони зери сохтмон 3462 метри мураббаъро ташкил медиҳад.

Таълимгоҳ аз 4 бинои қорошёна бо таҳхона иборат буда, дорои 52 синфхонаи барҳаво, аз ҷумла кабинетҳои фаннии химия, физика, математика, астрономия, табиатшиносӣ, биология, география, синфхонаҳои лингафонӣ, нақшакашӣ, таълими меҳнати писаронаю духтарона, синфхонаҳои компютерӣ, толори мусикиву хореографӣ, озмоишгоҳҳо, китобхона бо толори барҳавои хониш, китобхонаи электронӣ, хучраҳои корӣ барои омӯзгорону кормандон ва дигар иншооти ёрирасон мебошад.

Омӯзгорону хонандагон барои қору таҳсил дар мақтаби муосири байналмилалӣ дар асоси озмун қабул мегарданд ва фаъолияти муассиса дар асоси барномаи таълимии “Кембриҷ”-и Британияи Кабир амалӣ карда мешавад.

Дар мақтаб барои таълиму тарбияи наврасон шароити заруриву мутобиқ ба меъёрҳои байналмилалӣ фароҳам оварда шуда, омӯзиш дар он бо забонҳои англисӣ ва русӣ сурат мегирад.

Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба сокинони саховатпешаи кишвар барои дастгирӣ аз сиёсати созандаи иҷтимоии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон изҳори сипосу миннатдорӣ намуда, ба омӯзгорону дигар масъулон ҷиҳати тарбияи дурусти хонандагон дар рӯҳияи ватандӯстиву ҳештаншинсӣ бо истифода аз шароити имконоти муҳайёгардида дар мақтаби муосири хусусии байналмилалӣ дастуру супоришҳои мушаххас доданд.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пас аз шиносӣ бо имконоти шароити таълиму тарбияи хонандагон дар таълимгоҳи нав ба қорҳои сохтмони хобгоҳи мақтаби муосири байналмилалӣ оғоз бахшиданд.

Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни шиносӣ бо лоиҳаи иншоот ва суҳбат бо бинокорону масъулон барои анҷоми босифати қорҳои сохтмонӣ ва истифодаи масоҳаи аъло-сифати ватанӣ дар ҷараёни бунёди иншоот ба онҳо дастуру супоришҳои мушаххас доданд.

President.tj

Ифтитоҳи мактаб ва кӯдакистон дар ноҳияи Темурмалик

Дар ноҳияи Темурмалик бо иштироки Сарвазирӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон Қохир Расулзода, раиси вилояти Хатлон Курбон Ҳакимзода ва вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Раҳим Саидзода бинои муассисаи таълимии №18 бо 14 синфхона барои 480 нафар хонанда дар ду баст ва муассисаи таълимии томактабӣ барои 80 нафар кӯдак мавриди истифода қарор гирифтанд.

Сохтмони муассисаҳои маъмурият дар доираи нақша-ҷорабиниҳо бахшида ба

ҷашни 35-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат гирифтанд. Барои сохтмони мактаб 2 миллиону 600 ҳазор сомонӣ сарф гардидааст.

Бинои кӯдакистон аз 3 ошёна иборат буда, дорои 23 хучра барои хобу фароғат, бозии кӯдакон, машғулиятгузаронӣ ва корӣ мебошад. Бояд гуфт, ки ин кӯдакистон аз ҷониби соҳибкори ватандӯсту саховатпеша Бахтиёр Абдуллоев бо маблағи 2 миллиону 300 ҳазор сомонӣ бунёд гардидааст.

«Омӯзгор»

► КАЛОМИ ПЕШВО

Таълимгоҳҳои нав – ифодагари дӯстии халқҳо

Суҳанронии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар маросими ифтитоҳи 5 мактаби миёнаи раванди таҳсилашон ба забони русӣ дар Тоҷикистон

Муҳтарам Владимир Владимирович, Шуморо шодбош ме‌гӯям!

Муҳтарам кормандони соҳаи маориф,

Хонандагони азиз!

Сидқан хушнудам, ки ҳамроҳ бо Президенти Федератсияи Русия, муҳтарам Владимир Владимирович Путин дар маросими имрӯзаи ифтитоҳи муассисаҳои нави таълимӣ иштирок менамоем.

Хуб дар ёд дорам, ки соли 2019 мо ҳамроҳи муҳтарам Владимир Владимирович ба татбиқи лоиҳаи сохтмони панҷ мактаби таълимашон бо забони русӣ дар шаҳрҳои Хучанд, Турсунзода, Кӯлоб ва Бохтар, инчунин, дар пойтахти Тоҷикистон – шаҳри Душанбе оғоз бахшидем.

Хушхолам, ки дар як муддати нисбатан кӯтоҳ мо тавонистем онро пурра амалӣ намоем ва насли навраси мо барои таҳсил дар мактабҳои нави мучаххаз бо технология ва таҷизоти пешрафтаи таълимӣ имкониятҳои иловагӣ пайдо кард.

Меҳоҳам аз номи Ҳукумати Тоҷикистон, инчунин, аз номи худам ба Ҳукумати Федератсияи Русия ва шахсан ба Шумо, муҳтарам Владимир Владимирович, барои дастгирӣ ва мусоидати ҳамаҷонибаатон ҷиҳати анҷоми босифати корҳои сохтмонӣ ва саривақт ба истифода додани муассисаҳои нави таълимӣ изҳори сипос намоям.

Басо рамзист, ки онҳо дар соли ҷашнии барқарор намудани муносибатҳои дипломатӣ байни давлатҳои мо дар ҳақиқат ба рӯи омӯзгорону хонандагон боз менамоянд.

Дар давоми се даҳсолаи охир Тоҷикистон ва Русия дар роҳи рушд ва таҳкими муносибатҳои шарикӣ стратегӣ, ки дар воқеъ имрӯз тамоми самтҳои асосии ҳамкороиро фаро мегиранд, ба натиҷаҳои назаррас ноил гардиданд.

Дар рӯзномаи муносибатҳои Тоҷикистон ва Русия масъалаҳои вобаста ба густариши пайвасти равоити гуманитарӣ, аз ҷумла, дар соҳаҳои маориф, илм ва фарҳанг мақоми хоса доранд.

Тавсеаи минбаъдаи ҳамкории фарҳангӣ ва гуманитарӣ дар равиши мулоқоту тамосҳои доимӣ дар сатҳи олӣ ҳамеша мавриди баррасӣ қарор дорад.

Дар давраи гузашта заминаи зарурии шартномавӣ ҳуқуқи бахшҳои таълимӣ ва илмӣ таҷқиқоти муносибатҳои фароҳам оварда шуд.

Дар сатҳи ҳукуматҳо, идораҳои соҳавӣ ва донишгоҳҳои ду кишвар зиёда аз дусад санад оид ба ҳамкории дуҷониба ба имзо расидааст, ки ҳамчун заминаи бозғитимоди густариши минбаъдаи ҳамкориҳо дар соҳаҳои маориф ва илм хизмат менамоянд.

Барои ҳамкории ҳамаҷонибаи марказҳои илмӣ-таҷқиқотӣ ва донишгоҳҳои ду кишвар заминаи мусоид гузошта шудааст.

Ҳамкории пурсамари олимони Тоҷикистон ва Русия бисёр самтҳои мубрами илмӣ амалиро дар бахшҳои илмҳои табиатшиносӣ, дақиқ, риёзӣ ва гуманитарӣ, инчунин, технологияҳои инноватсионӣ фаро мегирад.

Саъю талошҳои мо дар роҳи тавсеаи имкониятҳои ҷиҳати гирифтани маълумоти миёна ва олӣ ба забони русӣ натиҷаҳои дилхоҳ медиҳанд.

Имрӯз дар кишвари мо 39 мактаби таҳсилашон ба забони русӣ мавҷуд буда, дар онҳо тақрибан 27 ҳазор нафар хонандагон таълим мегиранд.

Ҳамчунин, зиёда аз 160 мактаби омехтаи тоҷикӣ-русӣ фаъолият доранд, ки фарогири ҳудуди ҳафтод ҳазор хонанда мебошанд.

Дар баробари ин, тибқи меъёрҳои давлатӣ, омӯзиши забони русӣ ҷузъи ҳатмии барномаҳои таълимӣ махсус шуда, шуруъ аз синфи дуюм дар тамоми муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, ки ҳудуди чор ҳазор мактабро ташкил медиҳанд, омӯхта мешавад.

Имрӯз дар доираи лоиҳаи алоҳидаи иҷтимоӣ омӯзгорон аз Русия дар муассисаҳои таълимӣ мо ба кӯдакони мо таълим медиҳанд.

Дар ин замина масъалаи бо китобҳои дарсӣ ва воситаҳои таълимӣ таъмин намудани мактабҳои мо ҳанӯз ҳам мубрам мебошад.

Дар шаҳри Душанбе таҳти сарпарастии ду кишвар Донишгоҳи славияи Русияву Тоҷикистон фаъолияти самаранок дорад.

Илова бар ин, дар Тоҷикистон филиалҳои донишгоҳҳои бонуфузи Русия, аз қабили Донишгоҳи давлатии Москва, Донишқадаи энергетикӣи Москва ва Филиали Донишгоҳи миллии таҷқиқотӣ-технологӣ «МИСиС» бомуваффақият фаъолият доранд.

Дар маҷмӯъ, бо дарназардошти донишҷӯёни Донишгоҳи славияи Русияву Тоҷикистон

ва филиалҳои зикршудаи донишгоҳҳои Русия, шумораи ҷавонони тоҷик, ки бо таҳсил бо забони русӣ фаро гирифта шудаанд, беш аз сӣ ҳазор нафарро ташкил медиҳад.

Имрӯз дар беш аз ҳафтсад донишгоҳи Русия ҳудуди бисту панҷ ҳазор шаҳрванди Тоҷикистон таҳсил менамояд.

Ҳатмкунандагони донишгоҳҳои Русия ҷавобгӯи ниёзмандии соҳаҳои гуногуни иқтисоди миллӣ буда, аз ҳисоби онҳо иқтисодии кадрӣ бахшҳои хизмати давлатӣ, дипломатия, илму педагогика ва фарҳангу санъати тоҷик пайвасти пурра мегардад.

Мо алоқаманди тавсеаи минбаъдаи ҳамкорӣ дар соҳаи таҳсилоти олӣ ҳастем.

Аз ифтитоҳи филиалҳои нави донишгоҳҳои Русия дар Тоҷикистон, ки дар онҳо метавонем мутахассисонро мутобик ба самтҳои афзалиятноки рушди кишвар омода созем, истикбол мекунем.

Мо аз ҷониби Русия ҷиҳати ҳамаҷонибаи ҷудо намудани бурсияҳои таҳсилоти ба Тоҷикистон аз рӯи доираи васеи ихтисосҳое, ки кишвари мо ба онҳо ниёзи зиёд дорад, миннатдорем.

Шумораи ин бурсияҳо дар ҳоли ҳозир ба 750 адад мерасад ва мо бо муҳтарам Владимир Владимирович ба мувофиқа расидем, ки ин шумораро ба ҳазор мерасонем.

Муҳтарам иштирокчиёни маросим,

Мо сиёсати забонро пайвасти пеш бурда, дар баробари забони давлатӣ ба инкишофи забони русӣ ба таври маҷмӯӣ таваҷҷуҳи ҷиддӣ зоҳир менамоем.

Ва ин тасодуфӣ нест.

Тавре маълум аст, дар Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба забони русӣ мақоми забони муоширати байни миллатҳо дода шудааст.

Ду сол қабл дар доираи Шурои сарони давлатҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил тасмим гирифта шуда буд, ки соли 2023 Соли забони русӣ эълон гардад.

Дар ин замина, мо ба

мувофиқа расидем, ки барои дастгирӣ ва инкишофи забони русӣ дар кишварҳои Иттиҳод, аз ҷумла, дар Тоҷикистон чораҳои иловагӣ андешида шаванд.

Дар маҷмӯъ, меҳоҳам зикр намоям, ки Тоҷикистон ба инкишофи минбаъдаи тамоми маҷмӯи робитаҳои фарҳангӣ гуманитарӣ бо Русия маънавиятдор мебошад.

Дар робита ба ин, Ҳукумати Тоҷикистон мақсад дорад, ки барои тавсеаи ҳамкории муассисаҳои таълимӣ, илмӣ ва таҷқиқотӣ ду кишвар, аз ҷумла, дар самти омода кардани кадрҳои илмӣ омӯзгорӣ чораҳои зарурӣ андешидад.

Муҳтарам Владимир Владимирович,

Муҳтарам иштирокчиёни маросим,

Дар хотима меҳоҳам ба сохтмончиёни ва ба ҳамаи онҳое, ки дар татбиқи лоиҳаи сохтмони мактабҳо дар шаҳрҳои Душанбе, Хучанд, Турсунзода, Кӯлоб ва Бохтар садоқатмандона иштирок доштанд, миннатдорӣ худро баён намоям.

Намояндагони яке аз касбҳои бошараф – омӯзгорони гиромии моро, ки имрӯз дар ин муассисаҳои таълимӣ ба фаъолият шуруъ мекунанд, табрик ме‌гӯям.

Бовар дорам, донише, ки хонандагон дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ мегиранд, дар ташаккули онҳо ҳамчун шахсиятҳои созанда, ки дар таъмини рушди устувор ва шуқофати кишвар саҳмгузор мегарданд, мусоидат хоҳад кард.

Ҳамчунин, хонандагони азамонро, ки имрӯз таҳсили худро дар ин муассисаҳо оғоз менамоянд, табрик ме‌гӯям.

Мутмаином, ки падарону модарон ва худи хонандагон аз ҷунин тухфа дар Рӯзи дониш, ки имрӯз дар тамоми ғушаи қанои Тоҷикистон таҷил мегардад, самимона шод ҳастанд.

Илова ба табрикоти худ меҳоҳам ба ҳама он касоне, ки ба рӯйдоди муҳими имрӯза иртибот доранд, рифоҳи хушрӯзӣ ва қомеъии таманно намоям!

Ташаккур барои таваҷҷуҳ.

► ҲАМКОРӢ

1 сентябр Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Қасри миллат дар маросими ифтитоҳи 5 мактаби миёнаи русӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон иштирок ва суҳанронӣ карданд.

Маросими ифтитоҳи мактабҳои нав бо иштироки Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва Президенти Федератсияи Русия муҳтарам Владимир Путин ба таври маҷозӣ сурат гирифт.

Нахуст оид ба охирин омодагиҳо ба расми ифтитоҳи муассисаҳои нави таълимӣ дар шаҳрҳои Душанбе, Кӯлоб, Хучанд, Бохтар ва Турсунзодаи Ҷумҳурии Тоҷикистон вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Раҳим Саидзода ва вазири маорифи Федератсияи Русия Сергей Кравцов маълумот доданд.

Ба Сарони давлатҳо ва дигар иштирокчиёни маросими ифтитоҳи мактабҳои наву замонавӣ оид ба чараҳои татбиқи лоиҳаҳои бунёди муассисаҳои таълимӣ видеофилми

Ифтитоҳи 5 мактаби миёна бо забони русӣ

кӯтоҳ намоиш дода шуд.

Бояд гуфт, ки дар доираи ҳамкории судманди Тоҷикистону Русия дар шаҳри Душанбе дар масоҳати умумии 2,4 гектар муассисаи таълимӣ муосир барои 2448 хонанда дар ду баст сохта шуд.

Дар маҳалли бунёди мактаби нав дар маросими ифтитоҳи он Раиси Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Раиси шаҳри Душанбе, муҳтарам Рустами Эмомалӣ иштирок карданд.

Сипас, дар маросими ифтитоҳи 5 мак-

таби нави русӣ Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва Президенти Федератсияи Русия, муҳтарам Владимир Путин бо нутқи пурмухаво оид ба ҳолати кунунӣ ва дурнамои равоити ду кишвар, бахусус, дар бораи самарани ҳамкориҳои судманд дар соҳаи илму маориф суҳанронӣ карданд.

Баъди суҳанронӣ Сарони давлатҳо муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва муҳтарам Владимир Путин дар вазияти тантанавӣ барои буридани лентаи рамзӣ ва ба фаъолият оғоз кардани мактабҳои наву замонавӣ русӣ дар шаҳрҳои Душанбе, Кӯлоб, Хучанд, Бохтар ва Турсунзодаи Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат доданд.

Ҳамин тавр, баъди қушодани мактабҳои наву маросими ифтитоҳи муассисаҳои таълимӣ ба охир расид.

President.tj

► Музди меҳнати омӯзгорони ДБССТ, ки ба забонҳои хориҷӣ дарс медиҳанд, аз 30 то 100 фоиз зиёд мегардад.

► ПОЙТАХТ

Иншооти нави таълимӣ дар шаҳри Душанбе

01.09.2022. Раиси Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Раиси шаҳри Душанбе, мухтарам Рустами Эмомалӣ дар ноҳияи Синои пойтахт бинои муассисаи таълимии гимназияи ба номи Абдурахмони Ҷомиро мавриди истифода қарор доданд. Зимни шиносӣ ба Раиси шаҳри Душанбе иттилоъ дода шуд, ки бинои таълимии гимназия барои 480 хонандаи синфҳои ибтидоӣ ва

Он дорои ошхона бо 120 ҷойи нишаст, анбор барои нигоҳдории маводи хӯроқа, хучраи ҷомашӯӣ, толори варзишӣ, гимнастикаи бадеӣ, синфхонаҳои таълимӣ, аз ҷумла, забони англисӣ, арифметикаи зехнӣ, толори мусикӣ, машғулият, ҷойҳои хобу истироҳат, хучраҳои корӣ, маркази хизматрасонии тиббӣ ва дигар хучраҳои ёрирасон мебошад. Раиси шаҳри Душанбе масъулиро

фаъолияти 48 нафар омӯзгорону кормандон пешбинӣ гардида, он аз 4 ошёна иборат мебошад. Бино дар асоси қарори Раиси шаҳри Душанбе аз ҷониби ҚДММ «Фурӯзонӣ» бунёд гардидааст. Фармоишгар ҚДММ «АРТ-Иншоот» махсуб ёфта, корҳои лоиҳакашӣ аз ҷониби ҚДММ «Партнёр» анҷом дода шудааст. Бинои таълимӣ дорои 12 синфхона, 4 уток барои машғулиятҳои гурӯҳӣ, бунгоҳи тиббӣ, 2 утоқи техникӣ, хонаи омӯзгорон, утоқи шӯбаи техникӣ, китобхона, то-

вазифадор намуданд, ки пеш аз ҳама, дар самти баланд бардоштани сатҳи сифати таълим, тарбияи кӯдакону наврасон дар рӯҳияи ватандӯстӣ ва ифтихори миллӣ, таъмини шароити хуби тарбия ва риояи қоидаҳои беҳдошти кӯдакон диққати аввалиндараҷа зоҳир намоянд. Худи ҳамин рӯз Раиси Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Раиси шаҳри Душанбе, мухтарам Рустами Эмомалӣ муассисаи давлатии таълимии литсейи №5 воқеъ дар ноҳияи Исмоили Сомониرو

лори фарҳангӣ, толори варзишӣ, ошхона ва анбори ашёи хоҷагӣ мебошад. Раиси шаҳри Душанбе бо масъулин суҳбат намуда, аз таваҷҷуҳи рӯзфарзони Ҳукумати мамлакат нисбат ба соҳаи маориф ёдовар шуданд. Ҳамчунин, Раиси Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Раиси шаҳри Душанбе, мухтарам Рустами Эмомалӣ дар кӯчаи Истаравшани ноҳияи Шохмансур муассисаи томақтабии №30-ро мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд. Дар рафти шиносӣ ба Раиси шаҳри Душанбе иттилоъ дода шуд, ки масоҳати умумии иншоот 3915 метри мураббаъро ташкил дода, бино дар масоҳати 1211 метри мураббаъ сохта шудааст. Иншоот аз таҳона ва се ошёна иборат буда, барои ба таълиму тарбия фаро гирифтани 204 нафар кӯдак пешбинӣ гардидааст.

мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд. Раиси шаҳри Душанбе нахуст бо бардоштани парда ба кори литсей оғоз бахшида, бо шароити фароҳамовардаи таълиму тарбия дар он шинос гардиданд. Муассисаи мазкур дар масоҳати 3664 м² бо тарҳи замонавӣ сохта шуда, дорои синфхонаҳои бархаво, аз ҷумла: озмоишгоҳҳои химия, физика, синфхонаҳои таълими меҳнат, компютерӣ, биология, харбӣ, ибтидоӣ, умумӣ, толорҳои варзишӣ, маҷлисоҳ ва ошхона бо 120 ҷойи нишаст мебошад. Раиси шаҳри Душанбе масъулиро вазифадор намуданд, ки пеш аз ҳама дар самти баланд бардоштани сатҳи сифати таълим, тарбияи хонандагон дар рӯҳияи ватандӯстӣ ва ифтихори миллӣ ва таъмини шароити таълими диққати бештар зоҳир намоянд.

► ТАҲНИЯТ

Муборак ҷашни Истиқлоли миллат!

Паёми табрикии вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Саидзода Раҳим Ҳамро ба ифтихори ҷашни Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Устодон, омӯзгорон, шогирдон ва падару модарони арҷманд!

Мухтарам аҳли маориф!

Имсол мардуми шарифи Тоҷикистон сиву якумин солгарди Истиқлоли давлатии Ватани маҳбуи худро бо тантанаҳои пуршукӯҳ ва дастовезҳои шоиста ҷашн мегиранд. Истиқлол барои мо сарвату неъматӣ бебаҳо, ифодагари озодӣ, ҳувияти миллӣ ва соҳибватаниву соҳибдавлатист. Ба бахти тоҷикони сарбаланду шарафманд дар даҳсолаи охири асри XX-31 сол қабл аз ин Тоҷикистон ҷумҳурии соҳибистиқлол гашт ва ҳамчун давлати мустақил дар харитаи сиёсии ҷаҳон арзи ҳастӣ кард. Зери роҳбариву роҳнамони хирадмандонаи меъмори истиқлол, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон кишвари азизамон дар оғуши истиқлол марҳила ба марҳила ба як сарзамини озоду ором, ободу рушдёфта табдил ёфт. Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид мекунанд: «Истиқлоли давлатӣ шарафу ифтихор, муаррифи миллати мост. Он ба мо имконияти таърихӣ фароҳам овард, ки Ватани худро соҳибӣ кунем, давлатдорӣ миллиамонро эҳё созем, ормонҳои деринаи халқамонро амалӣ гардонем ва зиндагии ошоштаву озодонаи мардумамонро ба роҳ монем». Ифтихорманд аз он ҳастем, ки тавассути сиёсати оқилонаву дурандешонаву ватанпарастонаи Пешвои муаззами миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ин муддат дар Тоҷикистони соҳибистиқлоламон низоми давлатдорӣ ҷавобгӯ ба ормонҳои деринаи миллӣ ба вуҷуд омад, ки барои шукуфиву пешрафти кишвари азизамон заминаҳои мусоид фароҳам овард. Дар ҳамин замина тамоми соҳаҳои ҳаёти мамлакат пеш рафт, бунёдориро созандагӣ авҷ гирифт.

Дар ин раванд, бешубҳа, дар сиёсати давлатӣ дар мадди аввал гузоштани соҳаи маориф аз ҷониби Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон моҳияти бузурги сиёсӣ, иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва маърифатӣ фарҳангӣ дошта, баҳри инкишофи рушди ҷомеа таҳаввулотӣ ҷиддиеро ба вуҷуд овард. Мақом ва мартабаи низоми муосири маориф ҳамчун меъёри асосии пешрафту дигаргунсозии ҷомеа ва рушди мамлакат бомаром ва мутассил афзуда, омилҳои муҳими пешрафти иқтисодӣ ва амниятӣ миллӣ мегардад ва ҷиҳати густариши таҳсилоти босифат, ҳамгироии низоми ягонаи таҳсилот, таъмини эҳтиёҷоти ҷомеа ва шахсият баҳри дарёфти донишу ҳунар мусоидат менамояд. Дар ин замина, ҳамасола маблағгузории соҳаи маориф аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон зиёд мегардад ва ислоҳоти низоми таълим дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот раванди тозаву пурсамар мегирад.

Бо ҷайзу баракати истиқлол ва сиёсати маорифпарваронаи Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон соҳаи маориф ва илм давра ба давра ба дастовардҳои калон ноил гашт. Барои ҳамаи зинаҳои таҳсилот китобу маводи таълимӣ таълиф ва пешниҳод карда шуд, ки мухтавои онҳо ба замони муосир мувофиқанд. Таҳияи стандартҳои давлатии таҳсилот, низоминомаҳои намунавии муассисаҳои таълимӣ барои хонандагону донишҷӯён, таъсиси марказҳои инкишофи кӯдакони синни томақтабӣ марказҳои дарёфти рушди истеъдодҳо, инноватсионӣ технология, илмӣ, озмоишгоҳҳо, нуктаҳои маълумотдиҳӣ, гузаштани муассисаҳои таҳсилоти умумии ҷумҳурӣ ба шакли нави идорақунӣ, таҳким бахшидани низоми тақмили ихтисос ва ҳадамоти методӣ, вузъати ҳаракати олимпӣ таҳаввулотӣ ҷиддиеро дар сатҳи сифати таҳсилот ва низоми маориф ба вуҷуд овард. Дар натиҷа, дар робита ба ин ширкати хонандагони тоҷик дар озмунҳои минтақавӣ байналмилалӣ сол аз сол афзуд.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои рушд

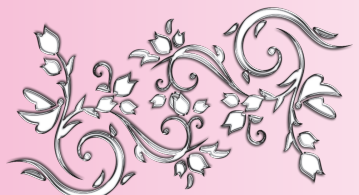
ва ислоҳоти соҳаи маориф илова ба маблағҳои бучетӣ маблағҳои грантӣ ва инвестициониро сафарбар намуд, ки барои ҳалли як қатор мушкилоти соҳа дар мамлакат ёрии амалӣ расонид. Дар давоми 31 соли истиқлол дар кишвари мо ҳар сол садҳо муассисаи таълимӣ бунёд ва аз нав сохта шуданд, ки ин ҳама аз шарофати ҷайби Истиқлоли давлатӣ мебошанд. Боиси фараҳмандист, ки имсол низ ба ифтихори соли нави таҳсил дар маросими ифтитоҳи аксари муассисаҳои нави таълимии кишвар Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон расман ташриф оварда, бо суҳанрониву андешаҳои пурмухтаво ва ҳидоятҳои роҳнамоӣҳои ғамхорона шӯълаи меҳру муҳаббатро дар замири хонандагону донишҷӯён, омӯзгорон ва падару модарон боз ҳам фурузон гардонданд. Сарвари давлат имсол дар нахустрӯзи соли нави таҳсил бинои нави пуршукӯҳи Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Синоро ифтитоҳ намуда, дар ин муассисаи олии кишвар бо иштироки доираи васеъи устодону шогирдон ва аҳли илму адаб дарси сулҳу баргузор намуданд. Суҳанронии Президенти ҷумҳурӣ саршор аз муҳаббат ба Ватан, ба халқу миллати азиз ва ғамхорӣ нисбат ба фардои давлати соҳибистиқлоламон буд.

Дастури ҳидоятҳои Пешвои муаззами миллат моро водор менамояд, ки оид ба таъмини сифати таълиму тарбия дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот, ҷалби наврасону ҷавонон ба корҳои илмӣ таҳқиқотӣ ва озмоишии лабораторӣ, ҳамгироии илм бо истеҳсолот ва омода намудани мутахассисони ҷавобгӯ ба талаботи бозори меҳнат, эҳтирому арҷгузорӣ ба муқаддасоти кишвар ва арзишҳои волеи миллӣ, инчунин, тарбияи наврасону ҷавонон дар рӯҳияи худшиносӣ ва эҳёи андешаи бунёдии миллӣ, иштироки фаъоли кишрҳои гуногуни ҷомеа дар озмунҳои ҷумҳуриявӣ «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст», «Илм – фуруғи маърифат», «Тоҷикистон – Ватани азизи ман», «Тоҷикон» - оинаи таърихи миллат, амалӣ намудани ҳадафҳои «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф», иҷрои босифати стратегия, нақшаи консепсия ва барномаҳои давлатӣ кӯшиш ба харҷ диҳем. Дар ин сурат мо метавонем барои боз ҳам таҳким ёфтани устувор гардидани пояҳои давлати соҳибистиқлоламон саҳми шоиста гузорем.

Тамоми ҳамватанон, устодону омӯзгорон, шогирдону донишҷӯён, падару модарони азизро ба муносибати ҷашни бузурги миллӣ, 31-умин солгарди Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон сидқан табрик намуда, ба онҳо дар таҳсилу кор ва фаъолияти минбаъдаашон пирӯзиву пешравихоро таманно дорам.

Ҷашни Истиқлоли давлатии Ватани азизамон муборак, ҳамдиёрони азиз!

*Диёри мо зи Истиқлол зебост,
Зи Истиқлол халқи мо тавоност!*

► ИФТИХОРИ МИЛЛӢ

Тавоноӣ зи Истиқлол бошад

Аз сафҳаҳои таърих мо хеле амиқ мушоҳида мекунем, ки аҳли башар дар давоми солҳову асрҳо ҳамеша аз мушкулҳо, ҷидду ҷаҳд ва мубориза баҳри истиқлолу озодӣ доштааст. Одамон худро, миллату давлаташонро соҳибхитӣ ва берун аз ҳама гуна ҳалқаи ҷабру ситам, югу завлонаи бегонагону истилогарон дидан меҳостанд.

Орзуву хоҳиши озоду соҳибистиклол буданро тоҷикон низ аз оғоз дар дил мепарвариданд. Дар арсаи таърих ин халқи шарафманд барои хифзи тамомияти марзӣ ва истиқлоли комили худ борҳо бар

мустиқлашонро пос доштанд.

Омили асосии пойдории истиқлоли давлатии Тоҷикистон дар муассиртарин давра ба сари қудрат омадани марди часуру мубориз, ватандӯсту халқпарвар Эмомалӣ Раҳмон гардид. Ин шахсияти барҷаста ва хирадманд халқи тоҷикро аз мудҳиштарин вартаҳо дар охирин даҳсолаи асри 20 берун кашид ва истиқлоли кишвари маҳбуби худро бегазанду ҷовидон сохт. Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар мурочиат ба халқи азизи хеш - тоҷикони шарафманд истиқлолро чунин тавзеҳ бахшидаанд: «Истиқлол соҳибхитӣ ва мустиқлияти воқеии давлатро дар танзим ва пешбурди сиёсати дохилӣ ва хориҷии худ инъикос намуда, дар бахшҳои сиёсат, иқтисод, фарҳанг,

Таърих гувоҳ аст, ки дар даврҳои мушкил ва сарнавиштсози ҳар миллат шахсиятҳои маъруфе ба саҳнаи сиёсат қадам мегузоранд, ки тақдирӣ минбаъдаи миллат ва ташаккули давлату давлатдорӣ ба қору пайкор, диду андеша ва ҳидоят роҳнамоии онҳо саҳт алоқаманд аст.

Хушо миллате, ки пешвоаш ҷунин сиёсати созандаю бунёдкорона ва фарҳангию сулҳҷӯнаро пеш бигирад ва миллатро ба якпорчагӣ, сулҳу ваҳдат, дӯстию рафокат, эҳтироми арзишҳои миллию умумибашарӣ, ҳусни неки ҳамсоҳию ҳамҷаворӣ бо дигар халқияту миллатҳо роҳнамоӣ намояд.

Ба бахти миллати тоҷик, авва-

Ин марди суҳан, марди нангу номус, аламбардори миллати тоҷик дар тӯли солҳои тӯлонӣ, ки барои ба даст овардани сулҳу оштии борҳо ҷони худро дар хатар монд ва аз дасти нотаъвобинони миллат сӯйикасд шуда, захмҳо бардошт, ҳеҷ гоҳе шикаст накард, аз роҳи интиҳобкардааш пӯшаймон нашуд ва ҳамчунон қавӣ, неруманд ва побарҷо меистод.

Дар пешорӯйи ин абармарди сарсупурдаи миллат роҳи мушкил, пурхатар ва тӯлоние меистод, ки баъзеҳоро танҳо андешаи он, ки боз ҷи саҳтихоеро бояд паси сар қард, ба ҳарос меовард ва кам набуданд касоне ҳам, ки ҷони ширини худро аз ҳама манфиатҳои миллату давлат боло гузошта, вазифаҳои масъуло партофта, гӯшаи оромиро интиҳоб намуданд ва ё аз ҷумҳурӣ ба дигар кишварҳои тинҷу ором сафар карданд.

Вале ӯ дар ҳама ҳолат яқдилу яқрӯй

Самандари иқбол

ли солҳои 90-уми асри гузашта, дар лаҳзаҳои хело ҳассос ва сарнавиштсози миллат, ки давлатро ҳавфи аз байн рафтан таҳдид менамуд, алангаи оташи ҷанги дохилӣ, ки бо дасти як гурӯҳ дасисабозони нахзатӣ сар зада буд, ҳар дам боло мегирифт, аз

монд, ба Ватан ба миллати муқаддаси азизи худ содиқ буд ва ҳеҷ гоҳе заррае ҳам ба ояндаи дурахшони ин миллат ва ин Ватан шубҳае надошт. Дар ин роҳ касеро ҳам сарзаниш накард, касеро ҳам миннат накард ва аз касе ҳам наранҷид. Бо оғӯши боз, чеҳраи боли-

зидди аҷнабиёни ислогар ва зolim силоҳ ба даст гирифтаву мубориза бурдааст. Тоҷикон бо гардиши таърих чандин маротиба соҳибдавлату соҳибистиклол гардидаву мутаассифона, истиқлол аз даст додаанд, вале ҳаргиз пеши душман сар ҳам кардаву аз талоши озодӣ канор нарафтаанд. Вобаста ба ин, таърихи тоҷикон хеле рангину омӯхтанию ҳикматбор аст. Халқи тоҷик аз қадим «озодӣ ободист», «истиклол – ҷуғуло», ва «кинсон аз модар оғоз таваллуд мешавад, бояд оғоз зиндагӣ бикунанд» гуфтаву ба ин васила таъкид ба аҳамияту зарурати истиқлолу озодӣ мекард. Ин байти шоири тавонову мубориз Абулқосим Лоҳутӣ машҳур аст:

*Зиндагӣ озодии инсонро истиқлоли ӯст,
Баҳри озодӣ ҷадал кун, бандгӣ даркор нест!*

Дар китоби беэволи «Тоҷикон»-и Қаҳрамони Тоҷикистон Бобоҷон Ғафуров аз қорномаи тоҷикон дар паҳнои таърих баҳри хифзи Ватан ва соҳибхитӣ миллат бо далелҳои муътамад ва ба таври хеле таъсиргузору ҳамбаста ба ифтихори миллӣ ҳикоят мешавад. Ин китоб манбаи таълиғи хувияти миллӣ ва ифтихор аз Ватану ватандорист ва хушо, ки бо ибтиқори ватандӯстонаву хирадбори Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон имрӯз дар ҳар ҳонадони кишвар «Тоҷикон» арзи ҳастӣ дорад. Бо гузашти айём ва бо гардиши таърих дар поёни асри 20 халқи муборизу шарафманду меҳанпараст тоҷик соҳибистиқлоли давлатӣ гардид ва ин ҳодисаи деринтизору пурифтихор 9 сентябри соли 1991 ба вуқӯ пайваст. Тоҷикон, ки аз таърихи пуршӯбу фарози худ сабақҳои зиёд омӯхтаанд, ин маврид низ ба ихтилофоти ғоҷабдор бархӯрда бошанд ҳам, ба ивази ҷон бо баҳои гузаштхоро қурбонихо истиқлоли худро хифз карданду давлати

ичтимоӣ ва дигар арқони зиндагии ҷомеа соҳибӣ тасмими озодона будани кишварро нишон медиҳад. Истиқлол шаъну шараф, нангу номус ва сари болои ҳар як соҳибватан аст. Аз ин рӯ, мо бояд ҳамеша аз истиқлоли давлатӣ ва ваҳдати миллӣ, ки аз ҷумлаи муқаддасоти ҷовидонӣ мебошанд, шукрона карда, онҳоро ҷун гавҳараки ҷашм эҳтиёт ва хифз намоем».

Ҳамасола тоҷикон 9 сентябр солгарди Истиқлоли давлатиашонро ботантана таҷлил менамоянд. Дар оғӯши истиқлол Ватани азизи мо пайваста рушд меёбад, пеш меравад ва ободу зеботар мешавад. Ба шарофати истиқлол кишвари мо шуҳрати ҷаҳонӣ дарёфт ва ҳамчун давлати мустиқли тоҷикон шинохта шуд. Имрӯз дар тамоми бахшҳои ҳаёт қомебиҳои халқи тоҷик назаррасу хайратоваранд. Истиқлол барои такомилу пешравии соҳаи маориф низ шароити созгор фароҳам овард. Пеш аз ҳама, ҷанбаи миллии таълиму тарбия устувору муқаммал гашт, барномаву нақшаҳои таълими таҷдиди назар шуданд, китобҳои нави созгор ба асолату хувияти миллӣ рӯи даст омаданд, таълимгоҳҳои зиёде бунёд ёфтанд, мактабҳо бо таҷхизоти наватин таъмин гардиданд. Яке аз дастовардҳои шоистаи мамлакат дар ин самт таҳия ва қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф» мебошад, ки он, аз ҷумла, барои омӯзгорон имтиёзҳои зиёд муқаррар кардааст. Мо, аҳли маориф, дар сафи пеши парчамдорони истиқлоли давлатӣ қарор дорем ва мунтазам бар он мекушем, ки насли наврасро ба таври шоиста дар рӯҳияи ҳештаншиносии ифтихори миллӣ тарбия намоем.

Гулнора АМИНОВА,
Аълоҷии маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

байни обу оташ ҷун мурғи самандар марде бо қиёфаи нуронӣ, дили пур аз меҳру сафо ва саршор аз муҳаббату вафои миллату Ватан берун омад ва бе ҳеҷ биму ҳарос ва тарсу дудилагӣ бо боварӣ эълон дошт: **МАН БА ШУМО СУЛҲ МЕОВАРАМ!**

Бале, ин ҷавони нуронӣ, депутати Шурои Олӣ Раҳмонов Эмомалӣ Шарипович буд, ки бо далерӣ ва ҷасорату мардонагӣ, бе тарсу ҳарос тақдирӣ ояндаи миллатро ба дӯш гирифт.

Дар он лаҳзаҳои вазнин шояд кам касоне буданд, ки ба ин ҷавони далер, ки бори миллату давлатро ба дӯш гирифтааст ва аз ҳеҷ каноре заррае ҳам ахтари умед рӯшноӣ надошт, бовар доштанд. Вале ӯ бо он заковати азалӣ, ки дошт ба худ, ба миллати худ, ба нияти неқ ва дасту дили поки худ, ки бо он Ватанро дубора эҳ қардан меҳост, саҳт боварӣ дошт ва барои расидан ба ин ҳадафҳо аз минбари баланд, дар ҳузур вақилои халқ, ки дар Қасри Арбоб ҷамъ омада буданд, бо масъулият ва боварии тамом иброз дошт: «Дар роҳи расидан ба сулҳу оштии ё ҷони худро қурбон мекунам, ё ба мақсад мерасам!»

да ва дили саршор аз меҳру муҳаббат ҳар касеро, ки меҳост, дар ободии Ватан саҳмгузор бошад, ба паҳлӯи худ даъват кард, тарбия намуд, роҳнамоӣ кард ва таъкид намуд, ки барои Ватан бо нияти неқ ва дасту дили пок хизмат кунанд.

Заҳматҳои шабонарӯзӣ, шабҳои беҳобӣ, гуфтугузориҳои тӯлонии беохир, хиёнату дасисаҳои ҳаргиз натавонистанд, ки ба рӯҳияи қавӣ, иродаи мустаҳкам ва нангу номуси ватанпарастонаи ӯ заррае ҳам таъсир расонда бошанд.

Имрӯз мо дар пешорӯйи яке аз муқаддасарин идҳои миллии худ, 31-умин солгарди Истиқлолияти Ҷумҳурии Тоҷикистони азиз қарор дорем.

Шукрона аз он дорем, ки маҳз бо баракати заҳмату талошҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон соҳибистиқлол гардида, дар фазои сулҳу ошоии зиндагӣ дорем.

Роҳилаи НУРАҲМАДЗОДА,
директори мактаб-интернати
низоми махсуси шаҳри Ҳисор

Дар шаҳри Москва Маркази фарҳангии Тоҷикистон таъсис меёбад.

Ҳуҷмон бод Истиқлоли тоҷик, Зиҳӣ бахту зиҳӣ иқболи тоҷик!

► САРБАЛАНДӢ

Дар байни халқи мо ҳикмати «нияти нек – ними давлат» хеле маълуму машҳур аст ва одатан онро дар ибтидои ҳар амали шоистае ба забон меоранд. Воқеан ҳам, ҳар корро бо дилу нияти нек, бо дасти пок оғоз бахшидан бахосияту самаровар аст.

Инак, боз як соли нави таҳсил дар диёри арчмандамон оғоз ёфт ва аҳли маориф бо дилу нияти пок, бо таманниёти нек ба фаёлият пардохтанд. Азму иродаи неки кулҳои омӯзгорон таълиму тарбияи сазовори насли наврас мебошад. Чун ниат нек ва ба манфиати чомеа аст, бо итминони комил метавон гуфт, ки кормандони соҳаи маорифро боз ҳам дастоварду муваффақиятҳои тоза дар пеш аст. Дар Тоҷикистони соҳибистиқлоли мо ҳамасола фасли хониш ҳамбаста бо ҳусни оғоз аст. Чанд ҳодисаву анъанаи нек дар ҷумҳурии маҳз ба ҳамин давра рост меоянд. Оғози соли таҳсил – 1 сентябр дар мамлакат Рӯзи дониш эълон шудааст, ки хеле мантикист. Мақсад аз омӯзиш ба даст овардани дониш мебошад. Дониш, ҷунонки устод Рӯдакӣ меғӯяд, «андар дил чароғи равшан аст» ва тамоми комёбиҳои ҳар шахс дар зиндагӣ бо он вобастагӣ дорад. Дониш ба шогирдони мо мадад мерасонад, ки дар ҳаёт роҳи хосу дурусти худро дарёбанд, соҳибхунар шаванд ва рӯзгорони пурсамару фараҳбор ба сар баранд. Омӯзгоронро мебоҷад, ки барои ҳар чӣ бештар дониш омӯхтани хонандагон кӯшиш намоёнд ва онҳоро ба ҷодаҳои нурони зиндагӣ ҳидоят кунанд. Дар нахустрӯзи соли таҳсил дар та-

моми муассисаҳои таълимӣ дарси сулҳ баргузор мешавад. Боиси ифтихори мост, ки ҳар сол Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҷумҳурии дар яке аз таълимгоҳҳои кишвар худ Дарси сулҳ баргузор менамоянд ва аз ин дарс тавассути оинаи нилгун тамоми устодону шогирдони мамлакат бархурдор мешаванд. Пешвои миллат зимни ин дарси намунавӣ пайваستا таъкид мекунанд, ки сулҳ барои аҳли Ватани маҳбуби мо сарвати муқаддасу бузург аст ва он имкон медиҳад, ки ҳамагон ҳаёти ошоштаву пурбаракат дошта бошем ва озодона ба бунёдкориву созандагӣ машғул шавем. Сулҳ баҳори беҳазони кишвар аст ва хушбахтона, дар Тоҷикистони азиз сулҳ ошёнӣ ҷовидона дарёфтаасту халқи тоҷик ба кадрӣ қимати он мерасад, онро ҳифз мекунанд, пос медорад. Дарси сулҳе, ки имсол Сарвари кишвар дар Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино баргузор карданд, боз ҳам ибратомӯзу самимӣ ва ҷолибу муассир буд. Он бори дигар аҳли мамлакатро ба сулҳдӯстиву ватанпарварӣ даъват кард ва аз фардои боз ҳам шуқфотари Ватан паём расонд.

Ҳамчунин, дар доираи яке аз нахустрӯзҳои оғози соли нави таҳсил Рӯзи китоб (4 сентябр) таҷлил мешавад. Китоб роҳнамо, «аниси кунҷи танҳои»-и ҳар яки мост ва уфқҳои зиндагӣамонро равшанӣ мебахшад. Дониш дар китобхост ва шогирдони мо бояд ҳар чӣ бештар ба китоб унс бигиранд, дар озмунҳои «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст», «Илм – фурӯғи маърифат», «Тоҷикистон

– Ватани азизи ман» ва «Тоҷикон» - оинаи таърихи миллат» ширкат варзанд, ҳамеша китобе рӯи даст дошта бошанд.

Ниҳоят, дар доираи даҳаи нахустини соли таҳсил – 9 сентябр ҷашни Истиқлоли давлатии Тоҷикистон таҷлил меша-

вад. Ин фарҳундатарин ҷашни тоҷикон аст ва аз бахту саодати ин миллати ботамаддун дарак медиҳад. Истиқлоли давлатӣ боиси дар ҳаритаи сиёсии ҷаҳон пайдо шудани давлати мустақилу соҳибхитиёре бо номи Ҷумҳурии Тоҷикистон гардид. Он шуҳрати эътибори тоҷиконро дар арсаи байналмилалӣ афзуд ва мусоидат ба пешрафту ободонии бесобиқаи мамлакат кард. Истиқлол ба соҳаи маориф соҳтор ва мазмуну мухтавои комилан наве, ки така ба хувият, ҳусусиёт ва анъанаҳои миллӣ дорад, эҳдо кард.

Ҳар сол аҳли маорифи кишвар ҷашни Истиқлоли давлатии ҷумҳуриро бо рӯҳияи тоза

идона, бо ифтихори баланди ватандорӣ ва бо дастовардҳои шоиста истиқбол мегиранд. Ҷашни истиқлол дар таълимгоҳҳо ҳамбаста бо хувияти миллӣ, ҳисси волеи ватандӯстӣ таҷлил мешавад. Дар таълимгоҳи мо - гимназияи №3 барои хонандагони

зид ба сӣ нафар дорои таҳассуси олиянд ва омӯзгорони дигар низ барои боло бурдани сатҳи таҳассусашон ҷидду ҷаҳддоранд. Дар таълимгоҳи илова ба дарсҳои машғулиятҳои иловагии пурсамар худомӯзиву табодули таҷрибаи омӯзгорон, фаъолияти маҳфилҳои фанӣ ва робита бо волидон хуб ба роҳ монда шудааст. Дар соли таҳсили гузашта гимназияро чор хонанда бо баҳои аъло хатм карданд. Аз ҳисоби шогирдони мо панҷ нафар дар даври шаҳрии озмунҳои фанӣ сазовори ҷойҳои аввал гардид, ду нафар дар даври ҷумҳуриявӣ ширкат варзиданд. Шогирди фаъоли мо Хусния Сафарова дар даври ҷумҳуриявӣ озмунӣ мазкур сазовори ҷойи сеюм (аз забон ва адабиёти тоҷик) гардид. Сафи иштирокдорону ғолибони озмунӣ «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст» аз ҳисоби хонандагони мо сол то сол меафзояд. Бо мақсади мусоидат ба татбиқи ҳадафҳои Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф ва истиқболи сазовори 35-солагии Истиқлоли давлатии кишвар дар гимназия силсилаи ҷорабинҳои судманд андешида шуданд.

Истиқлоли давлатии Ватани маҳбубамон шарафу ифтихори мост, сари боло ва бахти волеи мост. Месазад, ки онро дар сатҳи баланд, бо шарафмандӣ ва бо ифтихори саршор аз ҳастию шуқфони Тоҷикистони азиз истиқбол ва таҷлил намоём.

Рухиона МАҲМУРОДОВА,
директори гимназияи №3
барои хонандагони болаёқати
шаҳри Душанбе

Ифодагари комёбиҳо

Дар таърихи навини Тоҷикистон 9 сентябр расман Рӯзи Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон эълон гардидааст. Ин сана барои миллати тоҷик муқаддасу фараҳбахш маҳсуб мешавад. Тамоми сокинони кишвари озоду ободи мо имрӯз ифтихор доранд, ки 31 сол қабл аз ин нахустин хиштиҳои пойдевори истиқлоли воқеӣ ва давлатдории миллии худро ниҳода, аз шарофати мустақилият соҳиби рамзҳои давлатӣ – Парчам, Нишон ва Суруди миллӣ гардиданд.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамеша зимни суҳанронҳои хеш истиқлолро бузургтарин ва муқаддасарин дастоварди миллати тоҷик номида, аҳамияти онро ба таври ҷолибу ҷозиб тавзеҳ мебахшанд, мардумро барои ҷун гавҳараки ҷашм ҳифзу нигоҳдорӣ он роҳнамоӣ карда, истиқлолро тантанаву адолати таърихӣ ва идомаи силсилаи давлатдорӣ чандинҳазорсолаи ниёгонамон ва пайвастанӣ он ба оини давлатдорӣ навин миллиамон меноманд: «Маҳз Истиқлол ба мо имконияти таърихӣ фароҳам овард, ки Ватани худро соҳибӣ кунем, давлатдорӣ миллии хешро барпо намоём, суннату арзишҳои миллиамонро эҳё созем, ормонҳои деринаи халқамонро амалӣ гардонем ва зиндагии озодонаи мардумамонро ба роҳ монем». Ҷангу

талашҳои ибтидоӣ солҳои навадуми асри гузашта тамоми фишанҳои давлату давлатдорӣ ва истеҳсолиро фалаҷ карда буданд. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон роҳҳои расидан ба истиқрори сулҳ ва ваҳдати миллиро ҷустуҷӯ мекард ва Сарвари давлат пайваستا талош меварзиданд, то осудагӣу оромӣ дар саросари мамлакат ҳукмфармо гарданд. Бо талошу заҳмат, ҷонфидонву ҷоннисориҳои Пешвои миллат 27 июни соли 1997 Созишномаи истиқрори сулҳ ва ризоияти миллӣ байни Ҳукумати Тоҷикистон ва муҳолифин имзо гардид ва он рӯзи муборак Рӯзи Ваҳдати миллӣ эълон шуд. Ҳама шукрона доштанд, ки:

*Нури Ҳақ бар диёри мо омад,
Сулҳи деринтисори мо омад!*

Аз ҳама вақт инҷониб чомеаи ҷаҳони муосир таҷрибаи пешқадами сулҳи тоҷиконро меомӯзад ва барои ҳамаи кишварҳо ҷун намунаи беҳтарини гуфтушуниди созанда пешниҳод мекунанд. Пешвои дурандешу хирадманди тоҷикон пайваستا баҳри ободӣ ва шуқфони Ватанамон заҳмат кашида, мекушанд, ки давлати соҳибистиқлоли мо дар қатори кишварҳои мутараққии ҷаҳон қарор дошта бошад.

Комил ҚОДИРОВ,
сармуаллими кафедраи
фанҳои ҷомеашиносӣ
Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ,
бизнес ва сиёсати Тоҷикистон

Халқи тоҷик баъди ҳазор сол аз нав соҳиби давлати мустақил гардида, мақому манзалаати хос касб намуд. Барои миллат ин бахти баланд ва воқеаи хеле фараҳбахш аст. Аз нахустин рӯзҳои истиқлоли Тоҷикистон роҳи минбаъдаи кишвари хешро ҳамчун ҷумҳурии демократӣ, ҳуқуқбунёд ва дунявӣ муайян сохт. Ҳарчанд эъморӣ давлати мустақил қори сахл набуд, вале тафаккури аҷдодӣ ва дарки хувияти миллӣ ба комёбии халқи тоҷик мусоидат кард. Замон ба сари ҳокимият шахсоро овард, ки тақдирӣ истиқлол ва эҳёи давлати тоҷикон бар дӯши ӯ буд. Ин шахсияти таърихӣ фарзанди содиқи Ватан Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мебошад. Мавсуф аз қадамҳои нахустин ҷоннисорӣ хешро дар арсаи ҳифзи Ватан исбот сохта, бо дастгирии мардуми кишвараш ба бунёди давлати тоза шарафёб гашт. Тасдиқи рамзҳои давлатӣ, пули миллӣ ва бунёди муассисаҳои фарҳангӣу тичоратӣ кишвар боварии мардумро ба

ояндаи дурахшон зиёд гардонд. Тоҷикистонро шинохтани кишварҳои ҷаҳон далали равшании афкори хирадмандонаи роҳбарияти давлати тоҷикон аст. Дар замони истиқлол халқи тоҷик ба як қатор дастовардҳои беназир мушарраф гардидааст. Бунёди корхонаҳои

Ҷашни бузурги миллӣ

бузурги саноатӣ, истгоҳҳои барқии обӣ, биноҳои серошёна маҳсули заҳмати сокинони ин кишвари бихиштосо мебошад. Имрӯз ҳар як фарди тоҷик аз он ифтихор менамояд, ки соҳиби давлати озод ва мустақил аст. Халқи тоҷик бори дигар собит сохт, ки миллати воҳид ва соҳибтамаддун мебошанд. Миллати озодпарасту озодихоҳи тоҷик бар асари таҳаввулоти сиёсӣу иҷтимоӣ солҳои 90-уми қарни гузашта ҳамчун як кишвари озодандешу соҳибистиқлол аз нав эҳё гашт ва ба эъмори давлати миллати худ шуруъ намуд. Барои миллати тоҷик истиқлол дар паҳноӣ таърих воқеан санаи басо тақдирсоз

буд ва ҳаст. Шукри ободии ин Ватан, шукронаи ин сарзамин, шукри ин Сарвару ин марди хирадманди сазоватпеша мекунем, ки бо ташаббуси бевоситаи он кас дар қатори комёбиҳои дигар сохтмони неругоҳҳои хурду бузург, аз қабили Сангтӯда 1, Сангтӯда 2, Помир-1, Роғун,

роҳи охани Кӯрғонтеппа – Кӯлоб, роҳи мошингарди Кулма – Қароқурум, нақби Анзоб, Шар-Шар... ба анҷом расид. Истиқлол ҷун зинаи камолоти миллату давлат дар дили ҳар як фарзанди бонангу номуси Тоҷикистон оташи меҳр, ҳамдиливу ҳамфикриро фурузон намуд ва меваҳои умеда эътимодно ба фардои неки Ватан ба бор оварад. Бигзор он то абад устувору поянда бошад!

Мурод ҶҮРАЕВ,
омӯзгори ДДХБСТ

Саҳифапайвандро
Абдурауф МУРОДӢ ва
Насриддин ОХУНЗОДА
омода карданд.

Дар Тоҷикистон теъдоди хонандагон ба 2,3 миллион нафар расид.

ТААССУРОТ

Боиси ифтихор аст, ки дар ҷумҳурии мо чун анъана дар ҳар сол ба муносибати оғози соли хониш аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон муассисаҳои нави таълимӣ ифтидоҳ гардида, ҳамзамон бо омӯзгорону донишҷӯён ва масъулини соҳаи маориф мулоқот анҷом дода мешавад.

Имсол низ суҳанронии Сарвари давлатро ба муносибати оғози соли нави таҳсил аввали хониш дар бинои нави Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино шунидем, ки дар он самтҳои афзалиятноки рушди соҳаи маориф баён гардида, таваччуи асосӣ ба омода кардани кадрҳои болаёқат, баланд бардоштани сатҳи сифати таълиму тарбия, истифодаи технологияи муосир дар раванди таълим, омӯзиши забонҳои хориҷӣ, дар рӯҳияи худшиносӣи худогоҳӣ тарбия намудани насли наврас, ба роҳ мондани омӯзиши илму фарҳанг, урфу одат, хунарҳои мардумӣ ва интиҳоби бошӯуропаи касб нигаронида шудааст.

Пешвои миллат дар суҳанронии худ иброз доштанд: «Дар Тоҷикистони соҳибистиклоли мо ин рӯз ҳамчун санаи гиромидошти илму дониш ва маърифату маънавиёт таҷлил мегардад, ки гувоҳи равшани таваччуи доимӣ ва хоссаи Ҳукумати мамлакат ба соҳаи илму маориф мебошад. Мо ба хоҳири рушди илму маориф тамоми захираву имкониятҳоро равона кардаем ва ин корро минбаъд низ бомаром идома медиҳем.»

Ба андешаи Пешвои миллат, дар шароити пешрафти босуръати илм ва техникаву технологияҳо танҳо кишварҳое рушд мекунанду мақому ҷойгоҳи сазовори худро нигоҳ дармеёбанд, ки мардуми босаводу соҳибмаърифат, олимону донишмандон, кадрҳои баландихтисосу ихтироъкор ва техникаву технологияҳои ба талаботи замона ҷавобгӯӣ дошта бошанд.

Аз ин рӯ, моро зарур аст, ки шуруъ аз оила то муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумиву олии касбӣ ба тарбияи кадрҳои баландихтисос, омӯзиш ва истифодаи технологияи муосир таваччуи махсус зоҳир намоем.

Дар ҷумҳурии азизамон барои расидан ба ин ҳадафҳо тамоми шароити зарурӣ муҳайё гардидааст. Яъне, ҳамасола ба истифода додани дахҳову садҳо бинои таълимию марказҳои омӯзишӣ, ки дорои тамоми шароити муосири таълимианд, имкон фароҳам меорад, ки насли наврасу ҷавон донишҳои заруриро азхуд намоёнд.

Пешвои маҳбубамон иттилоъ доданд, ки дар 31 соли соҳибистиклолӣ бунёд кардану таъсис додани 32 муассисаи таҳсилоти олий, 41 муассисаи таҳсилоти ибтидоиву миёнаи касбӣ ва 3246 мактаб, аз ҷумла, 156 муассисаи таълимии типӣ нав, яъне гимназия,

литсей, мактабҳои байналмилалӣ ва 300 муассисаи томактабӣ далели возеҳи иқдоми соҳаи Ҳукумати мамлакат мебошад. Танҳо дар соли 2021 ва шаш моҳи соли ҷорӣ дар қаламрави мамлакат 247 муассисаи навбунёди таҳсилоти миёнаи умумӣ барои беш аз 110 ҳазор хонанда ба истифода дода шудааст.

Таъкидҳои Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон гувоҳи онанд, ки бахшида ба ҷашни 35-солагии Истиклоли давлатӣ қорҳои бузургӣ соҳандагӣ ҷиҳати бехтар намудани пояҳои моддиву техникаи муассисаҳои таълимӣ ва сохтмони мактабҳои нав, фароҳам овардани шароити боз ҳам бехтари таълим бо маром идома дорад.

Бо мақсади кашфи истеъдодҳо ва тарбияи онҳо, баланд бардоштани сатҳи худшиносӣи худогоҳӣ ва саводнокиву маърифатнокии мардум, қабл аз ҳама, наврасону ҷавонон ва тақвияти завқи зебопарастии онҳо

китоби дарсӣ бо шумораи умумии 50 миллион нусха нашр гардид.

Пешвои миллат аз дастоварду баъзе проблемаҳои соҳаи тандурустӣ ёдовар шуда, зикр намуданд, ки “Ҳадафи мо аз фароҳам овардани шароити мусонди таълим аз он иборат аст, ки донишгоҳ тавонад дар самти тайёр кардани кадрҳои баландихтисоси соҳаи тандурустӣ ва боз ҳам бехтар ба роҳ мондани хизматрасонии тиббӣ ба аҳолии кишвар саҳми бештар гузорад. Бинобар ин, вазоратҳои маориф ва илм, тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва роҳбарияти донишгоҳро зарур аст, ки бо истифода аз шароити имкониятҳои муҳайёгардида ба тарбияи кадрҳои таълими аввалиндараҷа дода, ҷиҳати баланд бардоштани сатҳи сифати таълим, тақвияти заминаи моддиву техникаи кафедраҳои назариявӣ ва таҳассусӣ, махсусан, омода кардани иммунологҳо, генетикҳо,

Каломии маърифатафзо

дар ҷумҳурии озмунҳои «Тоҷикистон – Ватани азизи ман», «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст», «Илм – фурӯғи маърифат», «Тоҷикон» – оинаи таърихи миллат» ва дигар ҷорабинҳоро ба роҳ монда шудааст.

Яъне, ҳадафи Президенти кишвар ва Ҳукумати ҷумҳурий аз иқдоми мазкур он аст, ки ҳар фарди тоҷик таърихи пурифтиҳори гузаштаи худ, мероси ғановатманди фарҳангӣ ва дигар арзишҳои неки миллати бостониву тамаддунсози хешро хуб донад, ҳисси баланди миллий, худшиносӣи худогоҳӣ ва эҳсоси гарми ватандӯстиву ватанпарастӣ дошта бошад. Аз ин ҷост, ки таъкид гардид: “Дар зарфи 31 сол барои соҳиби саводу маърифат ва илму дониш гардонидани наслҳои наврас ба маблағи 434 миллион сомонӣ зиёда аз 735 номгӯӣ

вирусологҳо, микробиологҳо, эпидемиологҳо ва ихтисосҳои барои соҳаи саноати дорусозӣ зарурӣ тадбирҳои иловагӣ андешанд.”

Мо боварии комил дорем, ки қормандони ду соҳаи муҳими кишвар – маориф ва тандурустӣ суҳанронии Сарвари давлатро ба муносибати оғози соли хониш мавриди омӯзиши амиқ қарор дода, барои амалӣ сохтани дастуру супоришҳое, ки зими суҳанронӣ баён гардиданд, ҷидду ҷаҳд менамоянд, соли нави таҳсиле, ки ба тозагӣ оғоз гардид, бо сарбаландиву муваффақиятҳои назаррас ҷамъбаст мекунад.

Сухроб ШАРИФЗОДА,
Аълоҷии маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

ТАҲСИЛОТИ ТОМАКТАБӢ

Нахустомили рушди кӯдак

Имрӯзо 20-30 ғоизи кӯдакон вазни зиёд дошта, ба фарбеҳӣ гирифтанд. Агар ин беморӣ дар онҳо боқӣ бимонад, дар калонсолӣ боиси ба касалиҳои ҷиддии дил ва ҳуҷайраҳои гирифтӣ гардидани онҳо мешавад. Агар ба касалии фарбеҳӣ яке аз волидон гирифтӣ бошад, итминони ба фарбеҳӣ дучор омадани фарзандонашон шаш маротиба зиёд аст. Ва агар ба бемории фарбеҳӣ ҳар ду – падару модар мубтало шуда бошанд, эҳтимоли ба ин касалӣ дучор шудани фарзандонашон 60-80 ғоизро ташкил медиҳад.

Ба бемории фарбеҳӣ дар кӯдакӣ мубтало шудан яқинд омил дорад: ирсӣ, хӯроки аз меъёр зиёд истифода намудан, бо вазни зиёд таваллуд шудан, шири сунӣ истеъмол кардан ва ҳаракати сусти ҷисмонӣ доштан.

Волидайн кӯдакро барои рафтан ба кӯдакестон омода мекунад. Саҳари барвақт ба кӯдак нахорӣ омода месозанд ва ӯ бо шиками сер ба кӯдакестон меравад. Мураббӣ дар вақти қабул батақдор ба волидайн ёдрас мекунад, ки ба боғча кӯдакро бо шиками гурусна биёред, то ки бо дигар кӯдакон ҳамроҳ хӯрок хӯрад ва речай муайяни истеъмоли хӯрокро риоя намоёнд. Низом ва риояи дурусти меъёри хӯрок дар кӯдакестон тарбия, саломатӣ ва пешравӣ аст. Ба боғча кӯдакон аз оилаҳои гуногун меоянд ва дар ин ҳолат саҳми мураббия барои фароҳам овардани муҳити яқдигарфаҳмӣ дар миёни онҳо зарур аст. Барои тарбияи дуруст ва доштани робитаи эътимодбахш бо кӯдак мураббӣ бояд ба ҳамагарафа омӯхтани кӯдак кӯшиш кунад, то ки аз ҳислат ва одатҳои ӯ воқиф шаванд.

Кӯдак худро дар боғча бояд оғоз ҳис кунад, ба мураббия бовар дошта бошад. Мураббия бояд ҳеҷ гоҳ кӯдакero бо дигар кӯдакон дар муқоиса нагузорад.

Хуб мешуд, ки волидайн баробари ба боғча омода кардани кӯдак дар бораи ӯ дар портфолио (ҷузвдон), ки ҳазинаи қомеъҳои фарзандашон аст (он метавонад гуногун бошад: ба мисли шумо шеърро аз ёд намудааст, афсонаро нақл карда метавонад, рондани дучарха, шиноварӣ, ҳисоб кардан, хондану навиштанро ёд гирифтааст, суроғаи худро дар хотир дорад ва ғайра), маълумоти муҳтасари ҳислат ва одатҳои фарзандашонро пешниҳод намоёнд. Ин агар, аз як тараф, ба мураббияи кӯдакестон қумак гардад, аз тарафи дигар, метавонад боиси дилпурии волидайн шавад. Мураббияи асил дар баробари омӯзиши кӯдак метавонад пешравии ӯро дар портфолио (расмҳои бехтарини қорҳои апликасионии ӯ, саҳифае аз дафтари математика, савод ва ғайраҳо, акси баромадҳои кӯдак дар боғча ва мусобиқаҳои варзиш) ҷойгир кунад.

Волидон дар хотир бояд дошта бошанд, ки сатҳи рушди кӯдакон ҳеле гуногун аст ва агар фарзанди онҳо ҷизеро наметавонанд, ғамгин набояд шаванд, балки ба ӯ қумак расонанд, то ҷизеро ки наметавонанд, биомӯзад. Дар рафъи мушқилоти фарзанд бо ӯ ҳамқорӣ бояд қард ва аз муваффақиятҳои лаззат бояд бурд.

Кӯдаконе ҳастанд, ки аз хамсолони худ ҳеле пеш рафтаанд. Масалан, бисёр кӯдакон дар 6-солагӣ хуб меҳонанд, шеърҳои зиёд аз ёд мекунанд, то сад ҳисоб қарда метавонанд ва ғайра. Аз ин муваффақиятҳо воқиф будани мураббия ҳангоми қабули кӯдак муҳим аст.

Ҳеле зарур мебошад, ки муваффақиятҳои кӯдак, аз ҷумла, дар рушди ҷисмонӣ, иҷтимоӣ, суҳанронӣ, маърифатӣ, эстетикӣ, ки дар марҳилаи тарбияи томактабӣ муҳим мебошанд, дар портфолио ӯ дар қардад. Қорбурди ҷунин усул ба рушди дурусти кӯдак ва ояндаи неки ӯ таъсири муқбӣ мерасонад.

Мавҷуда ҶУМЪАЕВА,
қорманди МҶТМ

СОЗАНДАГӢ

Бо мақсади таҷлили 35-солагии Истиклоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳри Хучанд қорҳои бунёдқориву соҳандагӣ бомаром идома дорад. Дар ин радифар худуди бинои маъмурии факултети №4 Академияи ВҚД, воқеъ дар шаҳри Хучанд бинои нав бо тарҳи замонавӣ қомат хоҳад афрост.

Оғози сохтмони бинои нави факултет

Бо иштироки раиси вилояти Суғд Рачаббой Аҳмадзода, муовини вазири қорҳои дохилии мамлакат, генерал-майори милитсия Саиднаҳш Раҳмонзода, сардори раёсати ВҚД дар вилояти Суғд, генерал-майори милитсия Абдулло Навҷунов, сардори Ака-

демияи ВҚД, генерал-майори милитсия Файзалӣ Шарифзода, раиси шаҳри Хучанд Фирдавс Шарифзода ва ҳайати омӯзгорону қорсантони муассисаи олии таълимӣ дар макони сохташавандаи иншоот маросими гузоштани санги асос баргузор гардид.

Дар бинои мазкур ошхона, хобқоҳ, 17 синфхонаи таълимӣ, маҷлисоқоҳ барои 500 нафар, ҳуҷраҳои қорӣ пешбинӣ гардидааст. Интизор меравад, ки иншооти мазкур дар моҳи сентябри соли 2023 мавриди баҳрабардорӣ қарор дода шавад.

Дар шаҳри Новосибирск Рӯзи Истиклоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро қашн гирифтанд.

СОЗАНДАГӢ

МАЪРИФАТГОҲ

Соҳтмони мактабҳо вусъат меёбад

Тайи солҳои соҳибистиклолӣ дар қаламрави Ҷамоати деҳоти Роҳатии ноҳияи Рӯдакӣ чандин бинои хуштарҳи замонавии мактабҳо сохта, мавриди баҳрабардорӣ қарор гирифтанд. Бояд гуфт, ки дар замони Шуравӣ дар ҷамоати мазкур ягон мактаби нав мавҷуд набуд. Танҳо дар охири солҳои 90-ум ду мактаби нав, (яке дар деҳаи Теппаи Самарқандӣ ва дигаре дар Роҳатӣ) қомат афрохт.

Сокинони деҳаи Моинкач низ, ки яке аз деҳаҳои калонтарину сернуфуси ҷамоат ба шумор меравад, солиёни зиёд дар орзуи мактаби нави замонавӣ буданд. Соли 2002 бо маблағгузори ҳукумати ноҳияи Рӯдакӣ ва кумаку дастгирии аҳолии деҳа бинои нави таълимӣ барои хонандагони мактаби рақами 51 сохта шуд, ки барои тахсилоти 250 нафар дар як баст пешбинӣ гардида буд. Бо гузашти 20 сол шумораи хонандагон афзуд, ба зиёда аз 800 нафар расид. Норасоии ҷойи нишастро ба назар гирифта, сокинони деҳаи Моинкач иқдом гирифтанд, ки дар бунёди бинои иловагии мактаб саҳм гузоранд. Соҳтмони бинои дуқабата, ки аз 10 синфхона ва 3 дафтари корӣ иборат мебошад, ба тариқи ҳашар соли 2015 шуруъ гардида, ба анҷом расонида шуд. Ҳамчунин, гирду атрофи мактаб ба дарозии 130 метр аз ҳисоби сокинони деҳа ба маблағи 50000 сомонӣ панҷара гирифта шуд. Хайати устодону омӯзгорон ва мардуми Ҳимматбаланди деҳа тасмим гирифтаанд, ки толори варзишии мучахҳаз бо васоити зарурии тамриниро низ бунёд намоянд. Бинои мактаби №47, ки дар деҳаи Нилкон воқеъ гардидааст, низ фарсудаву садамавӣ буд.

Бо иқдому дастгирӣ ва маблағгузори Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурӣ корҳои соҳтмонӣ дар муассисаи номбурда соли 2006 оғоз гардида, соли 2009 бинои аввали он, ки аз ду ошёна иборат аст, ба истифода дода шуд. Бинои дуҷоми таълимӣ соли 2012 сохтани мавриди баҳрабардории мактабиён қарор гирифт. Мактаб дорои толори варзишию маҷлисоҳ, кабинетҳои мучахҳазӣ фаннӣ ва озмоишгоҳҳои химия, физика ва биология мебошад. Ҷунонки директори мактаб Максудулло Сангов изҳор дошт, блоки сеюми толори варзишӣ ва маҷлисоҳ сохта ба истифода дода шуд. Бинои муассисаи тахсилоти миёнаи умумии рақами 42, воқеъ дар деҳаи Мағмурӯд, ҳанӯз соли 1956 сохта шуда буд. Бо ташаббусу дастгирии соҳибкорон ва сокинони деҳа соли 2010 бинои нави мактаб бунёд гардид, ки аз 10 синфхона иборат мебошад. Соли 2018 бо иқдоми раиси маҳалла Далер Ҳафизов ба тариқи ҳашар 4 синфхонаи иловагӣ бунёд карда шуд. Маъму-

рияти таълимӣ ба нақша гирифтааст, ки ба кумаки аҳолии деҳа толори варзишии мучахҳазӣ замонавиро дар оянда бунёд менамояд. Мактаби рақами 110, ки дар деҳаи Хокиалӣ ҷойгир шудааст, аз қуҳнатари муассисаи таълимӣ дар Ҷамоати Роҳатӣ ба шумор меравад. Таълимӣ аз 14 синфхона иборат буда, 3 сол қабл бо мадади мардуми деҳа дар назди мактаб се синфхонаи иловагӣ бунёд карда шуд.

- Соли 2016 бо дастгирии

ибтикори соҳибкори дилсӯз Бобокалон Усмонов дар мактаб толори варзишии бархаво, ки бо тамоми лавозимоти варзишӣ таъмин аст, сохтани ба истифода дода шуд, - мегӯяд сокинони деҳаи мазкур Асрор Ғафуров ва меафзояд, ки дар таълимӣ боги сарсабз бунёд кардаанд, ки 250 бех ниҳоли мевадихандаро фаро гирифтааст. Алҳол дар таълимӣ 620 нафар хонанда тахсил мекунад ва хайати устодону омӯзгорон умед доранд, ки ҳукумати ноҳия барои бунёди бинои нави таълимӣ ба онҳо кумаку менамояд. Дар мактаби №43 соҳтмони бинои нави, ки аз 10 синфхона ва маҷлисоҳ иборат мебошад, идома дорад. Дар деҳаи Мехтарӣ бо маблағгузори Фонди Саудии Рушд бинои нави мактаб ба истифода дода шуд. Дар мактаби рақами 44 (ин муассиса дар деҳаи дурдастари ҷамоат – Дара воқеъ гардидааст) соли 2003 аз тарафи ҳукумати ноҳия мактаби нави барои фарзандони сокинони деҳа сохта шуд, ки дар он 150 нафар дар ду баст ба тахсил фаро гирифта шудаанд. Ба тариқи ҳашар 4 синфхонаи иловагӣ низ бунёд гардид. Бинои муассисаи тахсилоти миёнаи умумии №50 соли 1938 сохта шуда, ба талабот ҷавоб намерасид. Аз ин рӯ, соли 2005 бинои нави иборат

аз 6 синфхона, соли 2015 3 синфхонаи иловагӣ ва соли 2017 7 синфхонаи дигар бунёд карда шуд. Филиали муассиса дар деҳаи Мехтарӣ Боло (мактаби 167) ҷойгир мебошад, ки дар он хонандагони синфи 1-3 ҳамчун гурӯҳҳои камнуфус таълим дода мешаванд. Омӯзгорон ва сокинони деҳа ният доранд, ки солҳои минбаъда дар бунёди толори варзишию маҷлисоҳ саҳми босазо мегузоранд. Мактабҳои калонтарини ҷамоат – муассисаҳои тахсилоти миёнаи умумии рақамҳои 45 ва 41 ба шумор мераванд. Дар мактаби №45 2 синфхонаи иловагӣ ва 41 4 синфхонаи иловагӣ сохта шудааст. Мактабҳои мазкур солҳои 1986 – 1987 бунёд гардида, дуошёна ва дорои толори варзишгоҳу маҷлисоҳ мебошанд. Соли 2014 сокино-

ни деҳаи Чорсадаи Ҷамоати деҳоти Ҳақимии ноҳияи Нуробод ба деҳаҳои Моинкачу Теппаи Самарқандӣ муҳочир карда шуданд. Барои фарзандони муҳочирон дар деҳаи Теппаи Самарқандӣ бинои мактаби №179 бо маблағгузори Дирексияи минтақаи зерошавандаи Роғун сохта шуд, ки дар он 640 нафар хонанда дар ду баст тахсил мекунад. Мактаб аз се бинои дуошёна иборат буда, дорои толори бархавои варзишӣ ва маҷлисоҳ мебошад. Муассиса бо синфхонаҳои фаннӣ ва озмоишгоҳҳои мучахҳазӣ посуху ба талаби давру замони таъмин гардидааст. Дар деҳаи Моинкач бошад, соли 2015 барои фарзандони муҳочирони Нуробод бинои хушсохти дуошёна барои 360 хонанда дар 2 баст бунёд гардид. Мактаби зикршуда аз 2 бинои дуошёна ва толори варзишӣ иборат мебошад ва дар он 396 хонанда тахсил мекунад. Дар мактаби №49, воқеъ дар деҳаи Оқҷакман, низ соли 2015 бинои нави мактаб иборат аз 10 синфхона сохта шуда, роҳбарияти таълимӣ мақсад дорад, ки толори варзишию маҷлисоҳро яқҳо бо сокинони деҳа бунёд намоянд.

Шодӣ РАҶАБЗОД,
«Омӯзгор»

Мактаб дар ҳар давру замони рисолати ягонаи худро дошт, яъне таълиму тарбияи насли инсон. Маҳз таълиму тарбияи инсонӣ комил ва лоиқи давру замони худро ба ҷамъият пешкаш мекунад. Бузургмardonи адабиёти пурғановати тоҷик таълиму тарбияро дар ҷои аввал гузошта, мактабу омӯзгорро ситиш кардаанд.

Мактаб сабаби виҷорӣ ҳилм аст,
Бозорчаи диёри илм аст.

Аз мактабу васфи он ҷӣ нурсӣ?

Он ҷо қалам асту лавҳу курсӣ.

Ин мисраъҳои баланду самими-

Яке аз муассисаҳои пуршукӯи замонавии пойтахт гимназияи №1-и шаҳри Душанбе барои хонандагони болаёқат мебошад, ки он соли 2003 маҳз барои мактабиёни соҳибистеъдод таъсис дода шуда буд. Дар тӯли 19 соли гузашта ба гимназия маорифчиёни бехтарин роҳбарӣ кардаанд. (Аз ҷумла, Хол Холназаров, Саидмузаффар Файзалиев, Раъно Ёрова). Аз соли хониши 2021-2022 ба гимназияи №1 барои хонандагони болаёқат омӯзгори варзида Муродбек Неъматуллоев роҳбарӣ мекунад. Зери сарвариини ин роҳбари кордон

Мактаб сабаби наҷот бошад

ро шоири баландмақоми адабиёти тоҷик Бадриддин Ҳилолӣ, ки ҳамчун як ситораи пурҷило осмони адабиётро дар асри 16 мунаввар менамуд, гуфтааст. Тавассути ин китба шоир мақоми аввалиндараҷаи доштани мактабро дар таълиму тарбияи инсон иброн доштааст. Мактабро бо ибораҳои «мақоми илму дониш», «маҳзани нуруи зиё», «мақоми муқаддас» тавзеҳ мебахшанд, ки ин мақому манзалати ин боргоҳи маърифатро боз ҳам баландтар мекунад. Насли инсон бо умед ба ин даргоҳ меояд, то аз омӯзгорон дарс омӯхта, аз илму дониш баҳравар шавад ва он равшангари роҳи ояндаи онҳо бошад.

Бузургворе гуфтааст, ки омӯзгорон бехтарин инсонҳои дар рӯи заминанд, зеро онҳо ба фарзандони мо илму дониш омӯхта, ба ояндаи нек хидоят менамоянд. Дар ҳақиқат, ҳар кас, ки ин касбро интихоб менамояд, бояд дарк кунад, ки ӯ тарбиятгари аҳли башар аст. Омӯзгор бояд сарчашмаи меҳру муҳаббат ва маҳзани илму дониш бошад, омӯзгорӣ касбест, ки меҳнати шабонарӯзӣ ва сабру таҳаммул талаб мекунад. Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми худ ба Маҷлиси Олӣ вобаста ба рисолати омӯзгорон қайд кардаанд, ки агар омӯзгор сатҳи баланди касбият надошта бошад, мо ҳеҷ гоҳ ва ба ягон восита сифати таълиму тарбияро бехтар карда наметавонем.

Хушбахтона, дар ҷумҳурии мо ба ин самт аҳамияти махсус дода мешавад. Ҳар сол даҳҳо мактаби ба талаботи замона ҷавобгӯӣ дар шаҳру деҳоти кишвар сохта, ба истифода дода мешаванд, ки ин аз маорифпарвар ва пайрави гузаштагонии бофарҳангамон будани Сарвари давлат дарак медиҳад. Омӯзгорон низ вобаста ба ин иқдомоти Пешвои миллат бо масъулияти баланд ба насли наврас таълиму тарбия дода, дар онҳо илму дониш, одаму одамгарӣ ва дар баробари ин, арҷгузорию ба Ватану миллати худ момӯзданд.

гимназия ба дастовардҳои боз ҳам баландтар ноил шуда истодааст. Шумораи хонандагони гимназия 1200 нафарро ташкил дода, ба онҳо 69 нафар омӯзгори ботачриба аз фанҳои гуногун дарс мегӯянд ва 18 нафари онҳо дорандаи унвони «Аълоҷии маорифи ҶТ» мебошанд. Илова ба забонҳои русию англисӣ ба хонандагон забонҳои олмонӣ ва забони ҷинӣ омӯзонида мешавад ва аксар хонандагон дар омӯхтани ин забонҳо муваффақ гаштаанд. Ғайр аз ин, дар гимназия маҳфилҳои гуногун бо унвони «Суханвар», «Сайри таърих», «Гулпарвар», «Ғунҷаҳои умед», «Асрори элемент» ва ғайраҳо амал мекунад, ки хонандагони зиёдеро гирд овардаанд. Аз ин ҷост, ки зиёда аз 100 нафар шогирди ин муассиса иштирокчиёни Ҷамоати олимҳои гуногунӣ ҷумҳуриявӣ буда, аксарияти онҳо сазовори ҷойҳои ифтихорӣ гардидаанд. Албатта, дар рушду нумуи хонандагон ва таълимӣ, пеш аз ҳама, саҳми омӯзгорон бузург аст. Маҳз омӯзгоронанд, ки бо машғулиятҳои пурмазмун дар дили хонандагон нисбат ба ин ё он фан шавқ пайдо мекунад ва онро парвариш медиҳанд. Албатта, дар таълиму тарбияи шогирдон ҳама омӯзгорон ҷидду ҷаҳд доранду ҷаҳлдоранд, бо ин ҳама, меҳоман ҷаҳд аз онҳоро, ки шогирдонашон дар озмунҳои бонуфуз иштирок карда, ҷойҳои ифтихориро дарёфтаанд номбар кунам: Лола Набиева, Муҳаббат Намозова, Сайёра Иброҳимова, Шахло Рустомова, Латиф Баротов, Сурайё Атоева, Мурод Курбонмаҳмадов, Гулнора Аминова...

Инак, соли нави тахсил оғоз ёфт ва мактабҳо оғӯши гарму гуворони худро ба пешвои насли наврас, ки ояндасози халқу давлатанд, боз бинмуданд. Тамоми мактабҳои кишвар аз нав ба ҷаҳлияти пурбору пайваستا пардохтанд.

Мактаб сабаби ҳаёт бошад.

Мактаб сабаби наҷот бошад.

Сурайё АСЛОНОВА,
омӯзгори забон ва адабиёти
тоҷики гимназияи №1-и
шаҳри Душанбе

ИҚДОМ

Бинои иловагӣ барои мактаб

1 сентябри соли равон ба муносибати Рӯзи дониш ва оғози соли нави тахсил бо иштироки раиси шаҳри Истаравшан Адхам Маъмурзода, муовини раиси вилояти Суғд Даврон Зоҳидзода, муовини вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Зиёдулло Абдуллозада бинои иловагии муассисаи тахсилоти миёнаи умумии №19 ба номи Олимхон Эшонтӯраев мавриди баҳрабардорӣ қарор дода шуд.

Муассисаи тахсилоти миёнаи умумии №19 ба номи Олимхон Эшонтӯраев дар деҳаи Боғикалон, Ҷамоати деҳоти Гули Сурхи шаҳри Истаравшан ҷойгир буда, дар доираи сиёсати маорифпарваронаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон баҳри сазовор истикбол намудани ҷашни 31-солагии Истиклоли давлатӣ бо иқдоми оилаи Эшоновоҳо бунёд гардидааст.

ПАҲНОИ ТАЪРИХ

**Чун ӯ ҳар рӯз вори-
ди худуди ҳафрийётгоҳи
Саразм мешавад, тамоми
ҳастияшро ҳисси гуворое
фаро мегирад, ки ирти-
ботманд аст бо ифтихори
ватандорӣ, ҳувияти миллий
ва таърихи миллат.**

Наздик ба чил сол мешавад, ки Саразми бостонӣ чой дар дилу дидагонаш даррёт. Ҳар гоҳ ки рӯи ин порамарзи ачдодӣ қадам мегузарад, нохудоғоҳ аз қабзаи фазою вақт раҳо меёбад, аниқтараш, табодули фазою вақт мекунад ва гӯиё савори мошини вақт мешаваду ручӯ ба дунёи ниёкон менамояд ва ҷӣ саргузаштҳое ачибу чолибу муассир насибаш мегардад. Дар кӯчаҳои тозаю озода, дар миёни растаҳои хунармандон қадам мезанад, ба гирумону гуфтугӯи саразмиён тавачҷуҳ мекунад, ба либосу афзори дасти эшон кунҷқобона назар меафканад, аз тамошои дару деворҳо, орошоти шаҳр ба вачд меояд, аз муносибати мардум ба ҳамдигар мафтун мешавад... Сайругашташ дар кӯчаву раставу хунарқадаҳои Саразм бардавом аст; мошини вақти ӯ бо неруи хираду андеша ҳаракат мекунад ва кӯлбарон маънавии савори ин мошин аз ин гуна неру саршор аст...

Ин ҳама ручӯҳои таърихӣ бо мошини вақт ба Абдурауф Раззоқӣ имкон фароҳам оварданд, ки на танҳо худ Саразмро амику дақиқ биомӯзаду бидонад, балки онро барои ҷаҳониён ба таври шоиста муаррифӣ бинамояд. Ӯ корномаи бузурги устоди арчмандаш Абудллоҷон Исҳокиро идома бахшида, дар заминаи ковишҳову бозёфтҳои нодир чехраи Саразмро рӯшантар сохт, саҳифаҳои заррин дар таърихи он зам кард ва муҳимтар аз ҳама, ба бештар ҷалб намудани диққату эътибори муаррихони бостоншиносии маъруфи сатҳи ҷаҳонӣ мушарраф гашт. Қотёна собит намуд, ки Саразм аз марказҳои хеле нодири тамаддуни башарист ва бо ҷиддияти том садо баланд кард, ки Саразми тоҷиконро амик наомӯхта, ҳеч гоҳ таърихномаи комили тамаддуни Осиёи Марказиро офаридан имкон надорад. Бостоншиносии мумтозу ҳақиқатҷӯ ва воқеиятбин бо ҳафрийёти пурсамару устодона, бо баррасиву бардоштҳои пурдалел ва бо нигоштаҳои қолибаш дар ин замина саҳеҳу дақиқ муайян кард, ки саразмиёни шарафманду заҳматписанд ва боғурур сарзамини хешро сидқан дӯст медош-

Савори мошини вақт

таанд, ифтихори ватандориашон дар сатҳи баланд будааст ва ҳамеша баҳри хифзу номусу шарафу шаъну эътибори Ватани азиз ба ҷон мекушидаанд. Абдурауф Раззоқӣ дар суҳбату вохӯриҳояш бо аҳли илму адаб борҳо иброз доштааст, ки асолати ватандӯстии тоҷикон аз неруи ватанпарварии ачдоди бузургашон – саразмиён маншаъ мегирад. Аз нигоҳи ӯ, маҳз ватандӯстии заҳматписандии мардуми Саразм буд, ки мусоидат ба ривочу равнақи густурдаи ин диёр кард. Ҳамеша дар тақопӯю гирумон буданд саразмиён, гӯиё мақоли дар аҳди мо машхур «Одаи аз кор меёбад шараф» аз онҳо ба мерос монда.

Бостоншиносии номвар собит сохта, ки шугли асосии аҳли Саразм кишоварзӣ будааст ва ин қадимтарин шугли аҳли сайёра эътироф шудаду маҳз ҳамин шугл ҳастии инсониятро хифз бинмудааст. Барҳақ фармудааст Носири Хусрав, ки:

Ҷаҳонро хуррамӣ аз деҳқон

аст,

Аз ӯ гаҳ заръ, гоҳе бӯстон

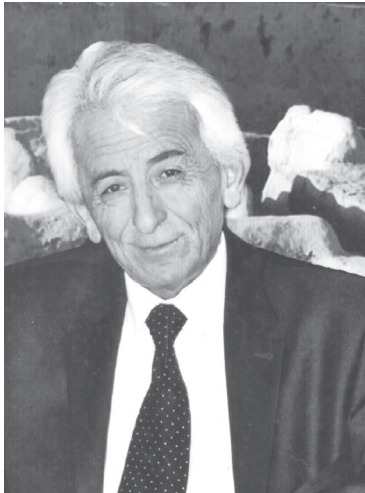
аст.

Маълум мешавад, ки сокинони Саразм аз илми кишоварзӣ неку бохабар будаанд ҷӣ гуна парваридану ҳосилхез кардани зироатҳоро саҳеҳ медонистаанд. Аз кишоварзӣ баракати зиндагӣ дарёфтаанд аҳли ин сарзамин. Дар самтҳои дигари зиндагӣ низ ғаёлу қомеъ будаанд онҳо. Бозёфтҳои бостоншиносии Абдурауф Раззоқӣ гувоҳ бар онанд, ки дар Саразм хунар мавқеи барҷаста доштааст ва ҳамагон мекушидаанд, ки бо хунаре «мусаллаҳ» бошанд ва бар ин васила рӯзгори хешу дигарон обод кунанд. Кулолгариву маъдангудозӣ, чармгариву ресандагӣ, заргариву бофандагӣ ривоч доштааст дар Саразм, то ба ҳадде ки аҳли хунари ин қуҳаншаҳр шуҳрату овоза ва мақому эътирофи вижа дар атрофу акноф доштаанд. Гузашта аз ин, Саразм он замон (5500 сол қабл аз аҳди мо) яке аз марказҳои асосии қоркард ва тичорати маъданҳои полиметаллӣ (биринҷӣ, мис, қалъагӣ, қурғошим, тилло, нукра...) эътироф шудааст. Хунармандону тоҷирони Саразм бо қабилҳои бостонии кишварҳои дуру наздик робитаҳои пурсамару манфиатбори тичоратӣ доштаанд ва ин гуна робитаҳо, албатта, ба тақомули фарҳангу адаб низ бетаъ-

сир наменонданд...

Корномаи Абдурауф Раззоқӣ дар оғуши пурасоруну ифтихорбарангези Саразм пурҳаводис аст. Дар ин ҷо ӯ таҷриба андӯхту донишу хирад афзуд, дар ин ҷо шарафи ҳамкорӣ бо бостоншиносону муаррихони ҷаҳоновоза Абдуллоҷон Исҳоқӣ, Ролан Безенвал, Галина Коробкова, Вадим Массон... насибаш гашт, дар ин ҷо мадракҳои зиёди нодиру пурбаҳои таърихӣ дарёфт, дар ин ҷо барои муҳтавоманд шудани рисолаи илмӣ (ҷиҳати дарёфти унвони номзади илми таърих) имкон пайдо кард, дар ин ҷо теъдоди дӯстони донишманду садоқатпешаширо афзуд. Абдурауф Раззоқӣ Саразмро ба ҳамагон муаррифӣ кард ва Саразмро ӯро ба ҳамагон. Ҳамчунин, Саразм маҳорату малакаи ин олими ҷӯёву кӯшоро дар соҳаи бостоншиносии ва дар ковишҳои таърихӣ тақмилу тақвият бахшид ва замина бар он гашт, ки ӯ ба бозёфтҳои нодир мушарраф гардад. Ва дар силки бозёфтҳои нодири Абдурауф Раззоқӣ Маликаи Саразм, қабристони Зард-чаҳалифа, сангнигораҳои Соии Сабаг, мучассамаи Шоҳи сугдӣ мавқеи вижа доранд. Ҳар яке аз ин бозёфтҳо иртиботманд бо таърихиянд шуниданиву чолибу ҳикматбор. Аз ин миён Маликаи Саразм аз нахустбозёфтҳои бостоншиносии варзида аст. Он ҳангом (соли 1984) А. Раззоқӣ дар паҳлуи устодаш А.Исҳоқӣ тоза ба таҳқиқи Саразм шуруъ карда буд. Бозёфти ӯ- Маликаи Саразм илми бостоншиносии тоҷикро тақон бахшид ва ба омӯзишу таҳқиқи он муаррихони зиёди ватанию хоричӣ тавачҷуҳ зоҳир карданд. Маълум гашт, ки ҷасади Маликаи Саразм 3500 сол пеш аз мелод дафн гардидааст. Он дар қабр ба ҳолате ки тифл дар батни модар дорад, гузошта шудааст, устухонҳои даст, бозувон ва гарданаи пур аз орошоти гаронбаҳо. Аз атрофи ҷасад оина, қадаҳои мармарӣ ва чанд ашёи дигари орошӣ пайдо карда шуд. Ин ҳама далел бар он буданд, ки бозёфти мазкур ҷасади занест мансуб ба аҳди модаршоҳӣ. Яқинан, ин зан аз хонаводаи ашрофон ва малика будааст.

Бозёфти дигари А.Раззоқӣ- Шоҳи сугдӣ низ таърихи қолиб дорад. Як сокини Ҷамоати деҳоти Фондарёи ноҳияи Айни ба А.Раззоқӣ аз рӯи эҳтирому эътиқод ҳайкалчаи биринҷии ҷавонмарди аспасаворро ни-

шон дода, меғӯяд, ки ин чизро беш аз сӣ сол қабл бобояш ҳангоми чорвачаронӣ аз мавзеи Ҷубистони атрофи кӯли Ало-виддин дарёфтааст. Ҳайкалча то имрӯз дар хонадони онҳо хифз мешудааст ва як навъ дорони бошарофат доништа мешудааст. Олими варзида дарзамон пурахмияту деринсол будани ин ҳайкалча дар мекунад ва зимни муоинаи ботааннии он деворнигораҳои Панҷакенти бостонро пеш назар меоварад. Ин деворнигораҳо базму тараб ва сайру саёҳати сугдиёро дар аҳди қадим бозгӯӣ мекунаанд. Ҳайкалчаи биринҷии ҷавонмарди аспасавор бо хунари баланд қолабрезӣ шудааст ва бозёфти нодир ба шумор меравад. Таърихис ба ҳулосае расид, ки ҳайкалчаи биринҷӣ намои шхид ва ё шоҳи сугдист. Бо иҷозаи соҳибони ҳайкалча он дар Институти таърих, бостоншиносии ва мардумшиносии ҷумҳурӣ ба номи Аҳмади Дониш мавриди таҳқиқи дақиқ қарор дода шуд ва дар ин замина оид ба зиндагии ашрофони аҳди Сугд маълумоти фаровон дастрас гардид.

Саҳифаҳои зиндагиномаи Абдурауф Раззоқӣ бо номи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамбастагӣ доранд ва барояш басо хушоянду ифтихориянд. Ӯ пайвасти шукргузори ва арзи қаноатмандӣ аз он мекунад, ки Сарвари кишвар ифтихори баланди миллий доранд, ба таърихи миллат тавачҷуҳманданд ва ҳама гуна иқдоми ватандӯстонаро дастгирӣ менамоянд. Пешвои миллат се маротиба ба тамошои Саразм омада, барои вусъати қорҳои ҳафрийёти, хифзи ёдгориҳои таърихӣ ва

муаррифии илми Саразм ба ҷаҳониён дастури маслиҳатҳои муфид доданд. Бори нахуст, соли 2003 Президенти муҳтарам ба Саразм омада буданд. Он ҳангом А.Раззоқӣ ҳамчун сарвари пойгоҳи бостоншиносии Саразм ба бисёр посухҳои Пешвои миллат посух гуфта, ба таърихдонии ифтихори миллии Президент қоил шуда буд. Пайомади боздиди сардори давлат буд, ки қисмати муҳими ҳафрийёти Саразм бо болопӯш фаро гирифта шуд. Минбаъд бо дастгирӣи хидоятҳои Пешвои миллат Саразм мамнуъгоҳи таърихию бостоншиносии эълон гардид ва соли 2010 ба Феҳристи мероси фарҳанги умумибашарию ЮНЕСКО ворид карда шуд. Барои таҳияву омодакунии ҳуҷҷатҳои аз ин лиҳоз Абдурауф Раззоқӣ беш аз даҳ сол заҳмат кашид, ҷидду

чаҳд кард. Ин бостоншиносии пурқор дар чандин ҳамоишу симпозиуми илмӣ бостоншиносии сатҳи ҷаҳонӣ дар кишварҳои гуногуни олам ширкат варзида, бо далелҳои муътамад ва ба лаҳни муассиру ҳадафгир Саразмро муаррифӣ кард ва собит сохт, ки он ёдгори қадимтарини таърихӣ ва қадимтарини онро метавон бо ёдгориҳои қадимтарини саросари ҷаҳон дар як радиё гузошт. Дар яке аз конфронсҳои бонуфузи ЮНЕСКО А.Раззоқӣ ҳамчун қоршиносии Комиссияи миллии ин соҳаи маъруф ва баландмақом бо забони фаронсаӣ суҳанронӣ карда, ба даҳони гурӯҳи олимони моҳияту аҳамияти таърихи Саразмро нодида мегирифтанд, муҳри хомӯшӣ зад.

Корномаи бостоншиносии олими номвар, собик сарвари Пойгоҳи бостоншиносии шаҳри Панҷакент (дар давоми беш аз 20 сол) ва солҳои охир қорманди илмӣ ин пойгоҳи Абдурауф Раззоқӣ ҳамоно идома дорад. Боз ҳам ӯ ҳар субҳ озими Саразм мешаваду бо қадам ниҳодан ба худуди он гӯиё худро дар мошини вақт дармеебад ва оғоз мегардад саёҳати гуворою нишотбахшу хирадбораи ба дунёи ниёкон. Дилдодаи пешаи хеш асту ҳаводори таърихи миллат ва дар ҷодаи ифшоғарии розҳои таърих пайвасти ҷаҳду талаш дорад ва харчанд мӯи сар дар осиеби таърих сафед кардааст, ҳастагӣ дар худ эҳсос намекунад...

Метавон дар гӯшаи китоби зиндагиномаи ӯ ин катибаро дарҷ бинмуд:

Эй басо ҷаҳду қадаи бо ҳок

кард,

Чехраи таърихи миллати пок

кард.

Абдурауф МУРОДӢ,
«Омӯзгор»

ИБТИКОР

Таҷҳизоти нав ба мактаб

Ба муассисаҳои таълимии ноҳияи Мастҷох бо дастгирии Раиси вилояти Сугд боз барои 800 ҷойи нишаст мизу курсии нав дастрас карда шуд.

Чанде пеш дар доираи дастгириҳои Раиси вилоят барои 1600 ҷойи нишаст мизу курсӣ дастраси муассисаи таълимии ноҳия гардида буд.

Раиси ноҳияи Мастҷох Аъзам Ализода ба масъулини шӯъбаи маорифи ноҳия дастур дод, ки дар навбати аввал он муассисаҳои

таълимиро, ки ба мизу курсӣ эҳтиёҷи бештар доранд, таъмин намоянд. Бо ибтиқори раиси ноҳия ва дастгириҳои шахсони садоқатпеша, соҳибкорони маҳаллӣ ва дигар афроди хайрхоҳ ҷиҳати харидорӣ беш аз 11 ҳазор адад шифер барои болопӯши муассисаҳои таълимии ноҳия ва таҷҳизоти муосири хониш, аз ҷумла, тахтаи электронӣ, проекторҳои мултимедиявӣ ва компютерҳо қор бурда шуда истодааст, ки рӯзҳои наздик тақсими онҳо низ оғоз мешавад.

Оғози сохтмони бинои иловагии таълимгоҳ

Бахшида ба ҷашни 35-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ноҳияи Бобочон Ғафуров ба сохтмони иловагии таълимгоҳи муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №8-и Ҷамоати деҳоти Овчиқалъача, ки бо тарху намуди муосир

барои 450 нафар хонанда пешбинӣ шудааст, санги асос гузошта шуд. Ин таълимгоҳ соли 1984 барои 1200 нафар хонанда дар ду баст сохта, ба истифода дода шуда буд. Бо зиёдшавии аҳоли чанд соли охир он ба бинои иловагӣ эҳтиёҷ дошт. Ҳоло дар муассиса 2300 нафар

хонанда ба таҳсил фаро гирифта шуда, 150 нафар омӯзгор фаъолият менамоянд. Баробари ба истифода додани бинои иловагӣ шароити таълиму тадрис дар муассиса бамаҷриба бехтар гардида, фанҳои таълимӣ дар утокҳои маҳсус бо шеваи муосир омӯзонидани ҳоҳанд шуд.

►► Дар Тоҷикистон то охири соли 2022 сохтмони алоҳидаи идоракунии муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ таъсис меёбад.

▶ ОЛИМОНИ МО

Инсони накукор ва муаррихи номвар

Донишманди бузург Арасту гуфтааст: «Омӯзгорон аз волидон афзалтаранд: волидон ба мо ҳаёт мебахшанд, омӯзгорон фардои саодатро». Ҳадаф аз ин гуфта моро ба ёд овардани хотираҳо дар бораи инсони некбину нексиришт, хушхулқу хушрафтор, дӯсти зиндаёд, номзади илмҳои таърих Давлатманд Кабутов мебошад.

Давлатманд Кабутов зодаи деҳаи Чилчаи ноҳияи Мир Сайид Алии Ҳамадонӣ буда, пас аз хатми мактаби 8-солаи зодгоҳаш соли 1965 ба Омӯзишгоҳи педагогии шаҳри Кӯлоб дохил шуда, соли 1969 муассисаи таълимии мазкурро бо баҳои аъло хатм намуд. Баъд аз адои хизмат, аз соли 1970 дар зодгоҳаш ба касби омӯзгорӣ машғул мешавад.

Пас аз хатми факултети таъриху филологияи тоҷики Институти педагогии ба номи Т. Г. Шевченко (ҳоло ДДОТ ба номи Садриддин Айнӣ) солҳои 1979-1983 ӯ ҳамчун муаллими кафедраи ИЧШС фаъолият намуда, кӯшиш мекард, ки дарсҳои шавқовару пурмазмун гузаранд.

Воқеан, Давлатманд Кабутов устоди соҳибхитром ва донишманду хоксор буда, дар ҳама масъалаҳои баҳсалаби илмӣ андешаву назари ҳосаи худро дошт. Ҳангоми суҳбат мусоҳибро бо-тамкинона мешунид ва ба саволҳо оромона посух медод. Ана ҳамин хислатҳои неки ӯ барои шогирдону ҳамкасбон мактаби бузург буд дар роҳи пурпечуби зиндагӣ.

Рохбари илмӣ Д.Кабутов, – мегӯяд Шарипов М., – профессор Т. Каримов буд. Соли 1987 Д.Кабутов рисолаи илмӣ худро химоя намуда, сазовори унвони номзади илмҳои таърих гардид.

Қобилияту истеъдод, донишу дарки масъалаҳои сиёсӣ, маҳорату роҳбарии ӯро ба инобат гирифта, соли 1991 Раёсати донишгоҳ Давлатманд Кабутовро мудири кафедраи таърихи сиёсӣ таъйин намуд. Дар ин давра кори таълиму тарбия ба кулӣ пеш рафт.

Д.Кабутов солҳои 1995-1998 дар вазифаи муовини ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ фаъолият дошт. Дар ин муддат раванди ҷалб намудани донишҷӯён ба корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ тавассути маҳфилҳо, навиштани корҳои курсӣ ва дипломӣ, иштирок дар озмунҳо, конференсияҳо ва олимпиадаҳо беҳтар гардид.

Шуруъ аз соли 1998 то охири ҳаёт Давлатманд Кабутов ҳамчун сардори Идораи аттестатсияи муассисаҳои таълимии назди ВМИЧТ адои вазифа намуд.

Соли 2001-ум сардори ИАМТ-и назди ВМИЧТ (ҳозира Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми назди Президенти ҶТ) Давлатманд Кабутов маро ба ҳайси сарэксперти муассисаҳои таълимии миёнаи касбӣ (омӯзишгоҳу коллеҷҳо) ба кор қабул намуд. Давоми 4 сол бо шодравон Д. Кабутов ҳамроҳ кор кардем.

Давлатманд Кабутов роҳбари серталаб, инсони комил, ҳалиму хоксор буд. Ӯ тамоми нозукию чӯзӣи масоили соҳаи маорифро медонист. Баробари санҷиши фаъо-

лияти ҳар як муассисаи таълимӣ ба роҳбарону омӯзгорон маслиҳатҳои методӣ медод ва ҳамин тартиби корбариро аз мо, кормандон, низ талаб мекард. Пас аз санҷишҳо дар Шурои идора таъкид мекард,

ки мақсади аз аттестатсия гузаронидани муассисаҳои таълимӣ танҳо дарёфти камбудӣ не, балки роҳи ҳалли ислоҳи камбудию норасоиҳост.

Д.Кабутов баъзан ба ҳучраи кории кормандони идора ворид шуда, дар кадом ҳолат қарор доштани фаъолияти ҳар як экспертро назорат мекард.

Боре сардори идора ба ҳучраи кории ман даромада дид, ки каминаи машғули таҳияи китоби дарсии «Забони модарӣ барои синфи 2» ҳастам. Ӯ ба ман гуфт: «муҳтарам Абдуллоев, шумо дар Идораи аттестатсияи муассисаҳои таълимӣ кор мекунад, на дар Донишқадаи тақмили ихтисоси муаллимон, на дар Пажуҳишгоҳи рушди маориф. Вазифаи ин идора назорати таълиму тарбия дар муассисаҳои таълимии шаҳру навоҳии ҷумҳурӣ мебошад. Мебояд ҳамеша машғули ба сомон расонидани супоришҳои сардор бошед, на машғули китобнависӣ».

Албатта, ин талаботи Д.Кабутов аз масъулиятшиносии ӯ нисбат ба вазифа, додани баҳои ҳаққонӣ ба пешбурди фаъолияти муассисаҳои таълимӣ, дилсӯзӣ ба самаранокӣ кори соҳаи маориф дарак медиҳад.

Ҳамин тариқ, Д.Кабутов ба воситаи меҳнату заҳмати фидокорона ба ҳайси омӯзгор, олим, шахси қордон ва инсони некбину нексиришт аз худ мероси гаронбаҳои илмӣю методӣ боқӣ гузошт. Мавсуф муаллифи зиёда аз 25 кори илмӣ, илмӣю методӣ мебошад, ки масъалаҳои гуногуни усули таълими таърих, идоракунии соҳаи маорифро дар бар мегиранд. Таҳқиқотҳои пурарзиши ӯ аз ҷониби донишмандони ватанӣ баҳои баланд гирифта, натиҷаҳои дар илми таърих бадастовардааш барои муҳаққиқон ва пажуҳишгарон сарчашмаи боэътимод маҳсуб меёбад. Барои хизматҳои бениқсонаш Давлатманд Кабутов бо ордени «Шараф», нишони «Аълочи маорифи Тоҷикистон», даҳҳо ифтихорномаи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва донишгоҳи кадрҳои гардидааст.

Ибодулло АБДУЛЛОЕВ,
Корманди шоистаи
Тоҷикистон, узви ИЖТ,
Ғозӣ ГАДӢОЕВ,
дотсенти кафедраи
таърихи халқи тоҷики
ДДОТ ба номи Садриддин Айнӣ

▶ ДАСТУРИ ТАЪЛИМӢ

Тайи солҳои охир аз ҷониби педагогону мактабшиносон, муҳаққиқону донишмандон перомунӣ дарёфту истифодаи усулу шеваҳои нави судманд ва муассири таълим ҳангоми гузарондани машғулиятҳо дар таълимгоҳҳо дастурҳои ёрирасон ва асарҳои нисбатан мукаммали илмӣю методӣ ба нашр расиданд, ки барои беҳтару пурсамартар ба роҳ мондани дарсҳо ба омӯзгорон ҳамчун дастҳои беминнат хидмат менамоянд.

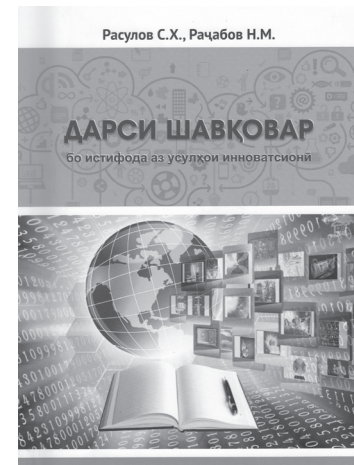
Дастури таълимӣ – методии «Дарси шавқовар бо истифода аз усулҳои инноватсионӣ», ки ба қалами С.Расулов ва Н.Рачабов тааллуқ дорад, дар раванди ташкил ва баргу-

си оянда таъсир мерасонад. Ҳамин тавр, дар дастур дар хусуси тавсифи муҳтасари усулҳои инноватсионии таълим маълумот дода шуда, муаллифон усулҳои «хучуми зехнӣ ё брейнсторминг»,

таҳлилу тавзеҳи худро ёфтааст. Ба таъкиди муаллифон, унсурҳои асосии сохтори дарси проблемавӣ аз фаъолгардонии дониши хонандагон, азхудкунии донишҳои нав ва воситаҳои амалнамоӣ, ташаккулдиҳии маҳорат ва малакаҳои таркиб ёфта, қисми дохилии сохтори дарси проблемавино бавучудии вазъияти проблемавӣ ва бандубасти проблемаи таълимӣ, пешниҳод кардани таҳмин ва фарзияҳо, исбот кардани фарзия ва санҷиши дурусти

Сухан аз дарси шавқовар

зор намудани машғулиятҳои таълимӣ ба омӯзгорон кумак мекунад. Китоб аз 7 боб – «Мазмун ва методологияи таълимии инноватсионӣ», «Усулҳои инноватсионии таълим», «Бозихи дидактикӣ», «Салоҳияти эҷодкор будан – натиҷаи таълими инноватсионӣ», «Баҳодиҳӣ ва арзёбӣ», «Муоширати созанда – кафили фазои солими психологӣ дар дарс», «Дарси проблемавӣ» иборат ёфта, мазмуну моҳияти усулҳои маъмултарини инноватсиониро дар дарсҳо шарҳ медиҳад. Муаллифон сараввал усулҳои таълимиро тафсир намудаанд, ки он аз усулҳои ғайрифавол, фавол ва интерактивӣ иборат мебошад. Ба андешаи онҳо, зарурати татбиқи усулҳои инноватсионӣ дар раванди таълим тақозои замони муосир буда, навоарӣ, навсозӣ ва навгонӣ баҳри баланд бардоштани сатҳу сифати таълим нақши ҳалқунанда мебозад. Усулҳои инноватсионии таълим имкон медиҳанд, ки таҷрибаи фаъолияти эҷодӣ ва инноватсионии хонандагон ташаккул ёбад, ки дар ниҳоят ба салоҳиятнокии мутахасси-

«хучуми зехнӣ» (ангезиши ақлҳо), «усули бунёдӣ», «диагностика Сукротӣ», усули «дархати қарорҳо», усули «635», усули «515», «кейс-таҳлил бо истифода аз вазъиятҳои мушаххаси таълимӣ», усули «Лонгх», усули «қубҳо», усули «занҷир» ва ғайраро пешниҳод ва ба таври амиқу дақиқ шарҳу тавзеҳ медиҳанд.

Яке аз бобҳои муҳими дастури таълимии мазкур – «Дарси проблемавӣ» ба шумор меравад, ки дар он масоили сохтор ва мазмунӣ дарси проблемавӣ ва технологияи дарси проблемавӣ ҳамаатарафа

ҳалли проблемаро ташкил медиҳад. Дар дастур, инчунин, моҳияти баҳодиҳӣ ва арзёбӣ дар раванди таълим баррасӣ, таҳлил ва тавзеҳ дода шуда, муҳаққиқон зикр мекунанд, ки «баҳодиҳӣ раванди ҳадафманди ҷамъоварии иттилоот барои ислоҳ кардан, қазоват ва қабул намудани қарорҳои мебошад, ки ба хонанда дар омӯзиш ва тақмил додани раванди омӯзиш, арзёбии дастовардҳои хонанда ва самарабахшии кори худ омӯзгор кумак мекунад. Арзёбӣ, ин бо мурури замон сохтани тасвир дар бораи пешрафти омӯзиши хонанда дар барномаи таълимӣ мебошад. Ин иттилоот барои қайд кардани омӯзиши феълӣ хонанда ва қабул кардани қарорҳо дар бораи қадамҳои баъдӣ барои омӯзиши оянда мебошад».

Хулоса, дастури «Дарси шавқовар бо истифода аз усулҳои инноватсионии таълим» бо муҳтавои худ дар самти созгор ба талаби замони муосир ва шавқовару ҷолиб гузаронидани машғулиятҳои таълимӣ нақши муассирро иҷро хоҳад кард.

Шодӣ РАҶАБЗОД,
«Омӯзгор»

▶ ТОЗАНАШР

«Тӯй дар беша»
бо се забон

Имрӯз дар кишвари мо ба масъалаи омӯзиш ва мутолиаи наврасону ҷавонон тавачҷуҳи махсус зоҳир карда мешавад. Дар ин ҷода нақши адибон бузург мундогор аст, зеро маҳз онҳо бо таълифи асарҳои хонданӣву ҷолиб метавонанд шавқу рағбати толибилмонро ба омӯзиш бештар намоянд. Аз ин рӯ, онҳоро зарур аст, ки бо иншои қиссаву хикояҳои тарбиявӣ дар замири бачаҳо тухми меҳру муҳаббат парвариш бидиҳанд ва онҳоро забондону суханвар бигардонанд. Гулҷехра Муҳаммадзодда аз зумраи нависандагони бачагон аст, ки пайваста асарҳои ҷолибу омӯзанда таълиф менамояд. Дар арафаи ҷашни Истиклоли давлатии Тоҷикистон китоби «Тӯй дар беша»-и нависанда бо се забон – тоҷикӣ, русӣ, англисӣ (дар тарҷумаи Норӣ Рабимдухт (аз тоҷикӣ ба русӣ) ва Хатича Бобоярова (аз тоҷикӣ ба англисӣ) аз ҷоп баромад. Бовар дорем, ки китоби мазкур дар тақмили дониш ва забондонии бачаҳо мусоидат хоҳад кард.

«Омӯзгор»

▶ БУНЁДКОРӢ

Дар Файзобод 3 мактаб ба истифода дода мешавад

Дар ноҳияи Файзобод ба шарафи ҷашни 31-солагии Истиклоли давлатӣ бинои асосии муассисаи таълимии №42 барои 300 нафар дар ду баст дар деҳаи Навбахори Ҷамоати деҳоти Дӯстмурод Алиев, бинои асосии муассисаи таълимии №58 барои 300 нафар дар ду баст дар деҳаи Бини Сумчи Ҷамоати деҳоти Чашмасор ва ду синфхонаи иловагӣ дар назди муассисаи таълимии №4 барои 50 нафар мавриди баҳрабардорӣ қарор дода мешавад.

Мувофиқи нақшаи корҳои ободонӣ ба муносибати 35-солагии Истиклоли давлатӣ, дар ноҳия сохтмони беш аз 100 иншооти таъйиноташон гуногун ба нақша гирифта шудааст, ки қисме аз онҳо мавриди истифода қарор гирифтаанд. Аз ин иншоот ба соҳаи маориф 11 адад, фарҳанг 2 адад, тандурустӣ 5 адад, варзиш 3 адад ва саноат 7 адад рост меояд.

ЭЪТИБОР НАДОРАД

Шаҳодатномаи гумшудаи АП №542554, ки онро соли 1977 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №35 ба номи Юсуфбеков Рустамбеки ноҳияи Шохмансури шаҳри Душанбе ба Ҳамдамова Маҳбуба Чориевна додааст, эътибор надорад.

МЕҲРНОМА

Ман омӯзгорам ва чандин сол аст, ки аз
фанҳои забону адабиёти тоҷик ба шоғир-
дони мактаб дарс медиҳам. Аз ин лиҳоз,
ҳамеша кӯшиш мекунам, ки шоғирдо-
наро аз навгониҳои соҳаи адабиёт огоҳ
намоям. Агар китоби навоҷи шавад,
ҳатман дастрас карда, нахуст худ бо
диққат мутолиа мекунам.

Сипас онро бо шоғирдонам
меҳонаму вобаста ба муҳтавоиаш
бо онҳо суолу ҷавоб мекунам. Китобе,
ки ба тозагӣ ба дастам расид, “Сафои
Истиқлол” ном дораду муаллифаш
Шаҳриябонуи. Китоб хеле писандам
омад. Шоира ба муносибати 30-солагии
Истиқлоли Тоҷикистони азиз ин
китобро нашр намудааст ва дар он бо 30
шеър Истиқлоли Ватанро васфу ниёиш
карда, “нури чашму зӯри тану равони
инсон” номидаст. Шоира менависад:

Нурест ба дидагони мо Истиқлол,
Зӯре ба тану равони мо Истиқлол.
Як миллати пошхӯрдари чамъ овард,
Пайвандгари ҷаҳони мо Истиқлол.

Ман, ки ҳамеша шеърро арҷ
мегузораму пайвасти меҳонам, каму
беш аз илми шеър огоҳам ва эҳсос
мекунам, кадом шеър ба суроғи шоир
омадасту кадомаш бо заҳмату саҳтӣ
офарида шудааст. Дар ашъори Шаҳрия
солимаъниофаринӣ ҳамеша дар мадди
аввал аст. Шеърӣ ӯ шиор нест, овои зани
ватандорест, ки бо камоли ифтихор
васфи Ватани соҳибистиқлолашро
мекунад.

Соҳиби Истиқлоли воқеӣ будан
орзуи тамоми башар аст ва имрӯз халқи
тоҷик хушбахт аст, ки дар кишвари
соҳибистиқлол умр ба сар мебарад.
Ва Шаҳрия, ки шаҳрванди ҳамин
кишвари куҳанбунёд аст, бо килки сабзи
муҳаббат Истиқлоли Тоҷикистони
азизро меситояд:

Пайвандгари ҷаҳони мо Истиқлол

Тавоне бар дилу бар ҷону имон астӣ,
Истиқлол,
Сари болои фарзандони инсон астӣ,
Истиқлол.
Туй чун қосиди фаррухпайи фардои
ҳар кишвар,
Паёми қудсие аз сӯйи Яздон астӣ,
Истиқлол.

Таваччуҳ кунед ба давоми шеър, ки
чӣ қадар шоира бо завқи баланд маънӣ
меофарад ва шеъраш ба хостаи халқи
азиз бастагӣ дорад:

Муборакрӯзгоре дорад ин дам мардуми
кишвар,
Нахустин нагмае аз рӯзгорон астӣ,
Истиқлол.
Шукуфта чеҳраҳо бар пешвои рӯзи
мелодат,
Дурахшон, анбарафшон, атрафшон
астӣ, Истиқлол.

Чӣ тавре ки гуфтем, шеър санъат ва
ё хунарест, ки аз дарёи андеша ва ишқу
умед об меҳӯрад. Агар шоир андешаи
воло ва хираду дониш надошта бошад,
наметавонад равшане дар хонаи
эҷоди шеър боз кунад. Инсоне, ки аз
мағзу маънои фарҳанг бархурдор аст,
дар суҳанофарӣ низ масъулият эҳсос

Аз сари мо то балое нагзарад,
Ҷовидон мисли ҳазориспанд шуд.
Шаҳриябону рисолати худро
шинохтааст ва муҳаббат ба халқу ватан
доштанро дар ҷони хеш парваридааст.
Хушбахтона, ман борҳо дар суҳбату
воҳӯриҳояш ҳузур доштам. Ҳар гоҳ
ки ӯ аз меҳру муҳаббати Ватан суҳан
мекунад, дар чашмонам ашк ҳалқа
мезанад. Он қадар диёрашро ошиқона
дӯст медорад, ки ҳавасам меояд. Меғӯяд:
- Мо миллати нодирем ва бе ҳам будан
наметавонем.

Эй хушо, соҳиби Истиқлолем,
Халқи хуштолеву хушиқболем.
Мо, ки аз оли Фаридуни Кайем,
Аз изол мардуми фаррухфолем.
Ҷавонону наврасони бонангу номуси
Ватан бояд фаромӯш накунам, ки
Истиқлол шарафу номуси онҳост ва ин
муъҷизаро арҷбоядгузошт. Ҳармиллате,
ки фарҳангу хиради гузаштагонашро
иззату эҳтиром мекунад, мисли она
медурахшад. Дар шеърӣ “Шодбод”
Шаҳриябону менависад:

Раҳ ба сӯйи нури хуришед аст,
Истиқлол,
Сарғаҳи дарёи умед аст, Истиқлол.
Суннати Ҷамшиедиям аз Ориё боқист,
Ёдгори Тахти Ҷамшиед аст,
Истиқлол.

Зодрӯзамро зи ёди хештан бурдам,
Шодбони рӯзи тавлид аст, Истиқлол.
Ба ин шоираи ватанпарвару
истиқлолсаро муваффакияту комёбӣ
таманно дорам.

Зулфия ШАРИФЗОДА,
омӯзгор

ВАСҶИЯ

Сано бар мардуми фозил,
Сано бар Раҳбари оқил,
Сано бар ваҳдати комил,
Сано аз ҷон, сано аз дил.

Зи ваҳдат гуфтугӯ хоҳам,
Саломӣ рӯ ба рӯ хоҳам.
Ватанро дар нуму хоҳам,

Хирад чашими дили мо шуд,
Дирафши сулҳ боло шуд,
Ки ваҳдат ҳамдами мо шуд.

Хирад – сармояи миллат,
Силоҳу пояи ваҳдат,
Шукӯҳу шавкати давлат.

Хирад – чамъи парешонӣ,
Дурахши ақли инсонӣ,
Гулорӣ, гулафшонӣ.

Хирад ҳампешаи мо шуд,
Шуури решаи мо шуд,
Дили андешаи мо шуд.

Сано бар мардуми фозил,
Сано бар Раҳбари оқил,
Сано бар ваҳдати комил,
Сано аз ҷон, сано аз дил.

Зи ваҳдат ормон дорем,
Баҳори беҳазон дорем,
Ҷаҳон донад, ҷаҳон дорем!

Туй номусу ори мо,
Шиори рӯзгори мо,
Мадору иқтидори мо,
Қарори мо, барори мо.

Ту дастоварди арзишманд,
Ба ҷони халқи мо пайванд,
Ту андак не, ҳазору чанд.

Дурахши офтоби мо,
Ситехри беҳиҷоби мо,
Маҳи дур аз саҳоби мо.

Сано бар мардуми фозил,
Сано бар Раҳбари оқил.
Сано бар ваҳдати комил,
Зи ҷону дил, зи ҷони дил.

Ту қасратро даво додӣ,
Фалокатро қазо додӣ,
Ҳеҷнатро қазо додӣ.

Кафили ҳастии миллат,
Ҷароғи равшани давлат.
Зи ҳар дороие қимат,
Туй ваҳдат, туй ваҳдат.

Камоли безаволи мо,
Шукӯҳи мо, ҷалоли мо,
Ҳаёти бемисоли мо.

Сабақ додӣ ба пирӯзӣ,
Ба дарси ваҳдатомӯзӣ,
Ба ғамхорию дилсӯзӣ.

Аё армони инсонӣ,
Ба лутфи шоҳи Сомонӣ,
Бубахши умри кайҳонӣ.

Зи ваҳдат сулҳ барпо шуд,
Ҷаҳони тоза эҳё шуд,
Дирафшаи то Сурайё шуд.

Сано бар мардуми фозил,
Сано бар Раҳбари оқил.
Сано бар ваҳдати комил,
Зи ҷону дил, зи ҷони дил.

Ҷӯрабек МУЪМИН

ҲАҶВ

Субҳидам акнун аз ҷойхоб
хеста буд, ки булбули
телефони Ораш ба хониш даро-
мад (Ба телефонаш садон хуши
булбулро сабт карда буд). Гӯш
кард, аз он тараф овози ғафс
шунда шуд:

-Чӣ хелӣ, бача? Созӣ, охир?
Табрик! Боз аз худ наравӣ.
Моро фаромӯш накун. Ба
қадрӣ ҷӯрагӣ бояд расӣ...

Садонӣ “гуд-гуд” аз катъ шу-
дани алоқа хабар дод.

“Ин кӣ бошад? -аз дил гуза-
ронд Ораш. -Карим аст ё Са-
лим бошад? Воқеан, ҳардуи ин
ошноҳоям садонӣ ғафс доранд.
Барои чӣ табрик карда бошад?
Ба кадом муносибати хеле рӯз ҳаст.
Ё ягон шӯҳӣ карданиянд”.

Боз садонӣ дилангези булбул
хонаро пур кард.

-Лаббай,-ба гӯш бурд теле-
фонро.

Шаҳси симзада бидирросза-
нон ба гап даромад:

-Муборак бошад, дӯсти азиз!
Ҳамеша ҳамин хел хушҳолу ко-
мёб бошед...

-Мебахшед, шумо кистед?
сухани ўро то охир гӯш надода,
пурсид Ораш.

-Э-ҳа, -нидон таассуф шу-
нида шуд аз гӯшӣ. -“Ғарчи
ёрон фориганд аз ёди ман, Аз
ман эшонро ҳазорон ёд бод!”
То ҳамин вақт аз байнамон
кил намегузашту акнун фил
мегузаштагӣ шудааст-да...

Ораш дар тааҷҷуб монд.
Ҳанӯз хайраташ бас нашуда,
боз телефонаш ба замзама да-
ромад.

-Авалло, табрик! Ягон рӯз
ба наздат меравам. Боз амсо-

Муборакбодӣ

ли мансабдоре, ки дӯсти де-
ринаашро нашинохта, “Ту
кистӣ?” гуфтааст ва он дӯсташ
дар ҷавоб “Шунидам, ки кӯр
шудай, барои таъзия омадам”
гӯён посух додааст, нашавӣ...

Хуллас, чанд нафари дигар
занг зада изхори хурсандиву
муборакбодӣ карданд, ки ак-
сари онҳоро бо садояшон ши-
нохт. Дар байнашон шиносхое
буданд, ки чандин сол боз на-
дидаасту фаромӯшашон кар-
да буд. Аглаби онҳо даврони
дӯсту ҷӯра буданашонро ба ёд
оварда, дар як табак шакаробу
курутобу қабоб хӯрданашонро
мисол меоварданд. Аз чӣ сабаб
бошад, ки ягон нафарашон са-
баби муборакбодашонро наме-
гуфтанд, ба гумони он ки Ораш
худ нағз медонад.

Ҳамоно Ораш шигиф-
томез ангушт меҳониду бо
тамом қувва ҳучайраҳои
мағзи сарашро кор фарму-
да, мекӯшид, ки боиси пур-
супоси ғайриинтизори ин
пагоҳирузиро сарфаҳм равад.
Дар кӯча низ муносибату му-
омилаи мардум хеле хубу
самимона буд, хурду калон,
пиру ҷавон, меҳтару кехтар
дасташро дошта, дуру дароз
аҳволпурсӣ мекарданд. Ростӣ
гап, аз ин аҳволи ғайриодӣ
ба ҳаяҷон омад, ба обу арақ
гӯтид. Гарангу пакар шуд.
Ҳол он ки дирузу рӯзҳои гу-
зашта салому пурсупос каний?

Ҳамту сар меҷунбонданду
гузашта мерафтанд. Ба ҳар
ҳол, ин табрикот аз фоли нек
дарак медиҳанд. Дар корхона
окибат тилисми хайрат кушо-
да шуд. Ана, гап дар кучо буд-
дааст! Ҳамсабақи Ораш Сар-
вар, ки дар ноҳияи дигар ме-
зисту дар донишгоҳ панҷ сол
якҷоя таҳсил карда, бо ҳам
дӯст буданду ба хонаи яқди-
гар рафтуомад доштанд ва ин
рафтуомадҳо бо тақозои за-
мон андаке коста гардида буд,
раиси ноҳияи ин ҷо таъйин
гардидааст.

Ҳам шод шуду ҳам ношод.
Мамнунияш аз он буд, ки
дӯсташ дар сабздан аст, ма-
лулияш аз ин боис, ки мардум
ўро не, балки дӯсташро бояд
тахният мегуфтанд. “Ман раис
таъйин нашудаам-ку, эй мар-
дум!”

Пас аз андаке андеша худ
ба худ ба муҳокима даромад:
“Ман як нафар ҳамсабақи
Сарвараму халос. Он ҳешу та-
борони ӯ, ба мисоли падару
модар, бародару хоҳар, ҷияну
холабачаву амакбача, тағову
тағобачаҳо, келину домодҳо
ва дӯсту ошноҳои онҳо аз та-
брикотӣ бесарунӯги мардуми
зоҳирбини мансабдӯст, амал-
парастӣ озманду томеъ ба чӣ
аҳвол афтада бошанд?”

Ҳаким АЛӢ,
шаҳри Ҳисор

► ЗИКРИ ХАЙР

Хотираи неки устод Осимӣ ҷовидонист

Яке аз амалҳои нангини ташкилоти террористии наҳзати исломӣ дар солҳои навадони асри гузашта кушта шудани шумораи зиёди олимону донишмандон ва умуман, зиёён буд. Дар хусуси чунин ҷиноятҳои мудҳиш наҳзатиҳои филмҳои мустанад ва гузоришҳои телевизионӣ ҳам намоиш дода шудаанд, ки дар онҳо шоҳидони он воқеаҳои ҳунир сӯханронӣ карда, террорро кушторҳои наҳзатиҳоро тасдиқ намудаанд.

Мутаассифона, дар он замони аз дасти қотилони наҳзатӣ яке аз беҳтарин фарзандони миллати тоҷик – файласуфи забардаст, академики Академияи илмҳои Тоҷикистон, Арбоби шоистаи илми тоҷик, устод Муҳаммад Осимӣ ҳам ба қатл расонда шуд.

Террори мазкурро 27-уми июли соли 1996 бо супориши роҳбарияти наҳзат саркардаи яке аз дастаҳои қотилони наҳзатӣ Элмурод Нуралиев ҳамроҳи аъзои гурӯҳ Амрулло Саидов дар долони мактаби миёнаи рақами 7-уми шаҳри Душанбе бо шеваи ниҳоят ваҳшиёна ва бераҳмона анҷом доданд.

Ҳаёту фаъолияти устод Осимӣ, ки як мактаби бузургии илму маърифатомӯзӣ ва хизмат ба мардум аст, воқеан, омӯзанда ва намунаи ибрат мебошад. Ёдовар мешавем, ки давраи хурдсолӣ навҷавони Муҳаммад Осимӣ ба замони мушкили таърихӣ рост омада буд. Бо вучуди ин, ӯ ҳамеша дар раҳи омӯхтани илму маърифат меҳнату кӯшиш ба харҷ дода, ҳанӯз дар соли 1941-ум Донишгоҳи давлатии Самарқандро хатм кардааст. Аз рӯзҳои нахустини оғози Ҷанги Бузурги Ватанӣ Осимӣ ҳамчун ватандӯсти асил ва фарзанди

шучон тоҷик ихтиёрӣ ба фронт рафта, панҷ соли ҳаёти худро ба Ҳимояи Ватан бахшид. Далерии ҷонфидои Осимӣ, ки дар Ҷанги Бузурги Ватанӣ зоҳир кардааст, бо ордену медалҳои «Ҷанги Ватани дараҷаи I», «Ситораи Сурх», «Нишони Фахрӣ», «Барои мудоғиби Ленинград», «Барои Ғалаба бар Германия дар Ҷанги Бузурги Ватани солҳои 1941—1945» ва ғайра қадрдонӣ шудаанд.

Бисёр аламовар аст, ки гарчи ин фарзанди фарзонаи миллат панҷ сол бар зидди фашистон ҷангида, саломат ба Ватан баргашта, солиҳои зиёд дар хизмати мардум буд, аз дасти ҳамватанони разилу палиди худ кушта шуд. Албатта, ин амали нангини қотилони наҳзатӣ ҳамчун доғи сиёҳе дар таърихи миллати тоҷик боқӣ монда, то кадом андоза хунхору душмани Тоҷикистон будани ин тӯдаи нобакорро нишон медиҳад.

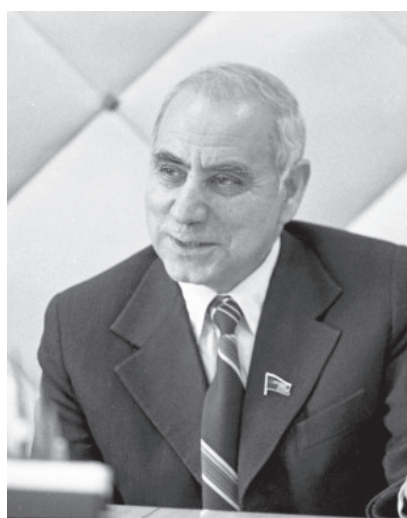
Баъди баргаштан аз фронт Муҳаммад Осимӣ ҳаёти худро ба илму маориф бахшида, ҳамеша дар хизмати мардум будааст. Солҳои 1946—1952 ба сифати мудири кафедраи физика ва муовини директор оид ба корҳои илмӣ таълими Донишқадаи давлатии

омӯзгории Хучанд, муовини директори Донишқадаи омӯзгории Хучанд, солҳои 1952-1955 аспиранти Академияи илмҳои Ҷамоияти Шӯравӣ нази КМ ҲКШ, солҳои 1956-1962 ректори Донишгоҳи техникии Тоҷикистон, соли 1962 вазири маорифи халқи ҶШС Тоҷикистон, солҳои 1962-1965 раиси Комитети назорати хизбию давлатӣ, котиби КМ ҲК Тоҷикистон ва ҷонишини раиси Совети Вазирони ҶШС Тоҷикистон кор кард. Аз соли 1965 дар вазифаи Президенти Академияи илмҳои Тоҷикистон фаъолият мекард ва ҳамзамон вазифаи раиси Ҷамоияти тоҷикони ҷаҳон – «Пайванд»-ро бар дӯш дошт.

Устод, инчунин, аз солҳои 80-ум дар кафедраи фалсафаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Қ. Ҷӯраев (ҳоло ДДОТ ба номи С.Айни) ба донишҷӯён ва аспирантон аз фанни фалсафа дарс гуфт ва зери роҳбарии ӯ шогирдонии зиёде рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ дифоъ намуданд.

Осимӣ ҳамчун ходими сиёсӣ ва ҷамоиятӣ вакили анҷуманҳои XXIV, XXV ва XXVI-и ҲКШ, депутати Шурои Олии ҶШС Тоҷикистон (даъвати 6), депутати Совети Олии ИҶШС (даъватҳои 7 ва 14) ва узви КМ ҲК Тоҷикистон буд.

Самтҳои асосии фаъолияти илмӣ Осимӣ фалсафаи табиатшиносӣ, таърихи фалсафа, забону адабиётро дарбар гирифта, вай муаллифи зиёда

аз 10 асар ва 250 мақолаи илмӣ мебошад. Таълифоти устодро масъалаҳои худшиносӣ, тадқиқи паҳлуҳои осори Амир Хусрави Деҳлавӣ, масоили ҳастишиносӣ, аз ҷумла, тасвири физикии олам ва муаррифи нақши тоҷикон дар рушди тамаддуни ҷаҳонӣ дарбар мегиранд.

Муҳаммад Осимӣ ҳамчун олими пуркор, омӯзгори соҳибмактаб, ходими ҷамоиятию давлатӣ на танҳо дар Тоҷикистону собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ, балки дар хориҷа ҳам машҳур буд ва осору таҳқиқоташ аз ҷониби доираҳои илмӣ эътироф гардида буд.

Устод Осимӣ дар мавзӯи марбут ба таърихи тамаддуни Осиёи Марказӣ, таърихи фалсафаи тоҷик, тоҷикон дар масири таърих, фалсафаю методологияи улуи табиатшиносӣ дар ҷамоишҳои илмӣ байналмилалӣ дар шаҳрҳои Токио, Деҳлӣ, Бом-

бай, Қоҳира, Париж, Бухарест, Вена ва ғ. маърузаҳо карда, дар донишгоҳҳои Ҷавохирлол Нехру, Алигарх (Ҳиндустон), Исломобод, Пешовар, Панҷоб (Покистон), Вашингтон, Ситтл, Колумбия, Нью-Йорк (ИМА) ва Сорбон (Франса) баромадҳои илмӣ намудааст. Устод яке аз муаррифони илми тоҷик дар арсаи байналхалқӣ буд.

Муҳаммад Осимӣ солҳои зиёд раиси Кумитаи омӯзиши тамаддуни Осиёи Марказӣ – комиссияи ЮНЭСКО-и Иттиҳоди Шӯравӣ, президенти Ассоциатсияи байналхалқии омӯзиши тамаддуни Осиёи Миёна, мушовири барномаи ЮНЭСКО оид ба омӯзиши «Роҳи абрешим» ва инчунин, узви хориҷии ҳайати таҳрири маҷаллаҳои «Осиёи Марказӣ» (Покистон), «Таърихи илм» (Ҳиндустон), «Таърихи илми араб» (Донишгоҳи Халаби Сурия) буд. Устод Осимӣ дар ташкили Академияи улуи Афғонистон фаъолона ширкат варзид ва то поёни умр узви фахрии он буд.

Террори устод Муҳаммад Осимӣ аз дасти қотилони наҳзатӣ шаҳодат аз он медиҳад, ки онҳо душмани миллати тоҷик, душмани илму маърифат ва рушди тараққӣ мебошанд.

Аммо хотираи неки Муҳаммад Осимӣ ва олимону донишмандони дигари тоҷик, ки аз дасти ин палидон кушта шуданд, абадӣ дар калбҳои мо боқӣ мемонад.

Азизҷон РАҲМОНЗОДА,
номзоди илмҳои сиёсӣ

► ЭЪЛОН

Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон
ба номи Садриддин Айни

барои ишғоли вазифаҳои холии зерин озмун эълон менамояд:

1. Мудири кафедра: дар кафедраҳои умумидонишгоҳии сиёсатшиносӣ; фалсафа ва фарҳангшиносӣ; тарбияи ҷисмонӣ ва мудоғиби шахрвандӣ; забони тоҷикӣ; кафедраҳои тахассусии алгебра ва назарияи ададҳо; анализи математикӣ; технологияи информатсионӣ ва коммуникатсионӣ; технология ва экологияи химиявӣ; биологияи умумӣ ва методикаи таълими биология; зоология; ботаника; анатомия ва физиология; биохимия ва генетика; педагогика ва психологияи синфҳои ибтидоӣ; методика ва таҳсилоти ибтидоӣ; педагогика, психология ва методикаи тарбияи томактабӣ; психологияи умумӣ ва педагогика; психологияи иҷтимоӣ ва муносибатҳои оилавӣ; ҳуқуқ; таърихи умумӣ ва муносибатҳои байналхалқӣ; назария ва амалияи забоншиносӣ; методикаи таълими забони англисӣ; услубшиносӣ ва назарияи тарҷума; забоншиносӣ ва типологияи муқоисавӣ; забонҳои Шарқ; забони муосири рус ва забоншиносии умумӣ; адабиёти рус ва ҷаҳон.

Муҳлати пешниҳоди ҳуҷжатҳо аз рӯзи нашри эълон оғоз мегардад.

Омӯзгорони аз озмун гузашта дар донишгоҳ ба кор қабул мешаванд, вале бо ҷойи зист таъмин намегарданд.

Нишони: 734003, ш. Душанбе, хиёбони

Рӯдакӣ-121, ДДОТ, раёсати таълим. Тел: 224-75-28.

Обуна ба ҳафтаномаи «Омӯзгор»
барои соли 2023

Агар хоҳед, ки дар соли 2023 аз навгонҳои соҳаи маориф ва илм огоҳ бошед, амру фармоиш ва дастурҳои вазири маориф ва илм ва асноди соҳаи маориф ва илмро саривақт дастрас намоед, аз таҷрибаи ҳамкасбон огоҳ гардед, таҷриба, андеша ва дарҳости худро пешниҳод карда тавонед, ба нашрияти дӯстдоштаи худ – «Омӯзгор» обуна шавед.

Нархи обуна барои як сол бо иловаи хидмати
почта 170 сомонию 58 дирам

ДХ БДА ҶТ «Амонатбанк»
с/ҳ 20202972200817101000
х/м 20402972316264

СУРАТҲИСОБИ МО

РМБ 350101626
РМА 010009400
Ба «Омӯзгор»

Садробахши ҷаҳон омӯзгор аст.

ОМУЗГОР

Муассис: Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон

Почтаи электронӣ: p.omuzgor@maorif.tj

Сомонаи ҳафтанома: www.omuzgor-gazeta.tj

Сармуҳаррир
Ноилшоҳ НУРАЛИЗОДА

Ҷаҳати Р. САИДЗОДА, Э. НАСРИДДИНЗОДА, Н. САИД, Ҷ. ҚЎРАЗОДА, З. АБДУЛЗОДА, Л. АБДУЛХОЛИҚЗОДА, таҳрир: Ш. ХАЙРЗОДА, Ф. РАҲИМӢ, А. МУРОДӢ (ҷонишини сармуҳаррир), Н. ОХУНЗОДА (котиби масъул)

Суроға: 734025, ш. Душанбе, х. Айни - 126, Телефонҳо: қабулгоҳ – 225-81-55, ҷонишини сармуҳаррир – 225-81-58, котибот – 225-81-57, муҳосибот – 225-81-61

«Омӯзгор» тахти рақами 0018/рз, аз 13.07.2015 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нав номнавис шуда, тахти рақами 0110005977 дар Кумитаи андозаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайди давлатӣ гирифта шудааст. Нашрия ба хотири ҷандандешӣ маводе низ ба таъби мерасонад, ки идораи ҳафтанома метавонад бо муаллифони ҳамфикр набошад ва барои онҳо масъулият ба уҳда нагирад.

Навбатдори шумора А. МУРОДӢ

Ҳафтанома дар матбааи нашриёти комплекси «Шарқи озода» ба таъби расид. | Индекси обуна – 68850 | Адади нашр: 37520 | Насха | Тарроҳ: С. Ниязов | Ҳуруфчинон: С. Мӯсоева ва Д. Забиров

Навиштаҳо ва суратҳои ба идораи ҳафтанома воридшуда ба ғайри қарордонида намешаванд. Идораи ҳафтанома навиштаҳои дар ҳаҷми на бештар аз 4 саҳифаи компютери андозаи 14 (фосилаи 1,5) – и ҳарфи Times New Roman Tj. қабул менамояд.